

Під Тараном захиталося крісло

На міністра оборони чекає відставка

» стор. 2

Разумков не пропаде

Запасний проект олігархів чи потенційний державний діяч в Україні?

» стор. 4

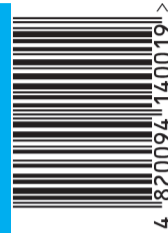
Назвавшись Петром, святим не станеш

Чергова московська блекота, або «Вчення» Путіна про «єдиний народ»

» стор. 8—9

Україна молода

Вівторок—середа, 26—27 жовтня 2021 року №111—112 (5843—5844)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 26,291 грн
1 € = 30,577 грн
1 рос. руб. = 0,373 грн

Невесела «веселка» ковіду

Україна «червоніє», у владних кабінетах запевняють: врятувати країну може лише масова вакцинація

» стор. 11, 7

Реанімації зможуть прийняти далеко не всіх важких хворих.
Фото з сайту zpr.gov.ua.

Іда Фінк,
(із книжки «Подорож»)

«Над ліжком хворої мами, у порожній розграбованій кімнаті стояв молодий есесівець, я виразно бачила його обличчя. Дивилася на нього — як тоді — з кутка кімнати, куди нас загнав і наказав стояти без руху».

■ ВІДДІЛ КАДРІВ

Під Тараном захиталося крісло

На міністра оборони чекає відставка

Інна СТЕПАНЧУК

Не встиг прохолонути слід за міністром оборони США Ллойдом Остіном, який побував в Україні з робочим візитом 19 жовтня, як стало відомо, що над українським міністром оборони Андрієм Тараном згустилися хмари. Про це стало відомо з коментаря очільника фракції «Слуга народу» Давида Арахамії, який він дав ЗМІ. «Претенденти на посаду міністра оборони вже є, і є уже остаточне рішення президента, але не можу його ще озвучувати». Як зазначив Арахамія, питання про відставку Андрія Тарана депутати можуть розглянути за два-три тижні.

На кого замінити нинішнього міністра? Журналіст Юрій Бутусов вважає, що це буде Олексій Резніков, чинний віцепрем'єр-міністр і міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. «Новий кандидат в міністри Резніков раніше ніяк не був пов'язаний з питаннями оборони і безпеки. Це професійний адвокат, який не мав стосунку до бойових дій і оборонного планування. Тому Резніков буде для офісу (президента. — Авт.) керованою фігурою» — написав у фейсбуці Бутусов. За його словами, другим кандидатом, якого розглядав Зеленський, була претендентка на мера столиці від «Слуги народу» Ірина Верещук.

За даними джерел Бутусова, «головною мотивацією Зеленського є бажання мати «балакучого» міністра оборони замість «мовчазного» Тарана, котрий не дає інтерв'ю і пресконференцій з причини великих труднощів з викладом своїх думок». «Таран, цілковито очевидно, фізично нездоровий і нездатний виконувати обов'язки міністра», — додав журналіст.

Що про ці кадрові ротації подумують наші партнери зі США? Вперше за декілька років в Україну приїхав міністр оборони США, й одразу після перемовин з ним змінюють українського міністра. Чи можна таку владу сприймати серйозно? Втім з викладом думок і зроблених кроків, як бачимо, труднощі не тільки в пана Тарана... ■

■ ОБОРУДКИ

Комусь і рублі не пахнуть

Контррозвідка СБУ розкрила схему виробництва та постачання запчастин для російської бойової авіації

Лариса САЛІМОНОВИЧ

На одному з харківських оборонних підприємств тривалий час працювала схема тіншового виробництва запчастин, призначених для комплектації російської бойової авіатехніки. Завдяки цій обладці нові запчастини отримали винищувачі МіГ-29, Су-27 та Су-30, а також ударні вертольоти Мі-24 і транспортно-бойові — Мі-35.

Як повідомила пресслужба СБУ, для незаконного збуту військової продукції за кордон підприємливі ділки налагодили контакти з представниками ВПК Росії та країн Східної Азії. Контрабандний канал був організований посадовцями згаданого підприємства та власниками афілійованих комерційних структур. Аби переправити товар через митницю, зловмисники вносили брехливі свідчення до супровідної документації.

Під час обшуків у підозрюваних правоохоронці знайшли великі партії запчастин для авіадвигунів, чорнову бухгалтерію та електронні носії інформації, що підтверджують їхню протиправну діяльність. Наразі розробникам злочинної схеми можуть інкримінувати одразу дві статті Кримінального кодексу — порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів та привласнення, розтрата майна шляхом зловживання службовим становищем.

Гроші на військовій тематиці у прифронтовому регіоні сьогодні заробляють по-різному. Днями до СБУ потрапив також 25-річний оператор дрона, який намагався «помоніторити» обстановку навколо однієї з військових частин регіону. «Квадрокоптер-порушник був виявлений черговим патрульним одного з підрозділів зенітного ракетного полку в Харкові, — повідомила пресслужба Повітряного командування «Схід». — Терміново було проведено заходи посилення охорони та оборони об'єкта. Також мобільною групою проведено пошук та виявлення особи, яка здійснювала запуск та управління БПЛА». ■

■ НА ФРОНТІ

Підкладають міни

Російські окупанти множать небезпеку для цивільного населення, яке проживає на тимчасово загарбаній ними території в Донецькій та Луганській областях

Тарас ЗДОРОВИЛО

На передовій у зоні ООС збройні формування Російської Федерації продовжують ігнорувати режим припинення вогню та обстрілювати позиції Збройних сил України. Всього впродовж вихідних на фронті було зафіксовано сімнадцять ворожих обстрілів із різноманітної зброї.

У результаті ворожого вогню троє військовослужбовців Об'єднаних сил отримали вогнепальні поранення і один зазнав бойового травмування. Всі вони перебувають у лікувальному закладі, стан їхнього здоров'я задовільний.

Зокрема, впродовж доби неділі, 24 жовтня, з боку російсько-окупаційних військ зафіксовано чотири порушення режиму припинення вогню, один із яких із застосуванням забороненого Мінськими домовленостями озброєння.

Ворожі збройні формування обстрілювали позиції українських захисників поблизу Кам'янки, Світлодарська, Травневого та Новоселівки Другої. Гатили окупанти по наших бійцях із мінометів калібру 120 мм, з гранатометів різних систем та

великокаліберних кулеметів.

Втрат цього дня серед військовослужбовців Об'єднаних сил не було. На збройні провокації противника наші захисники відкривали вогонь у відповідь, змусивши його припинити вогневу активність.

Станом на 7-му годину ранку 25 жовтня порушень режиму припинення вогню не зафіксовано. Ситуація в районі проведення операції Об'єднаних сил залишається контрольованою. Українські підрозділи продовжують виконувати визначені завдання за призначенням.

Варто наголосити, що в тимчасово окупованих районах Донецької та Луганської областей російські окупаційні війська встановлюють нові міно-вибухові загородження, що створює додаткову небезпеку для цивільного населення. Про це у фейсбуці повідомило Головне управління розвідки Міністерства оборони України. «Російські окупаційні війська продовжують нарощувати інженерно-фортифікаційне обладнання передових позицій. Противник відновлює вже наявні та обладнує нові позиції, у тому числі хибні, з використанням ма-

кетів техніки та озброєння», — йдеться, зокрема, в повідомленні.

Водночас окупанти активізували інженерні роботи та мінування ділянок місцевості у тилових районах неподалік лінії зіткнення. При цьому противник розширює межі районів для розміщення техніки та озброєння і встановлює навколо них нові міно-вибухові загородження з використанням протипіхотних мін ПФМ-1, ПОМ-2, ПМН-2, МОН-50, ОЗМ-72, заборонених міжнародними конвенціями. Такі дії російських окупаційних військ створюють додаткову небезпеку для цивільного населення, яке проживає на тимчасово окупованій території в Донецькій та Луганській областях, наголошують у розвідці.

До речі, 25 жовтня, у день пам'яті святителя Мартина Милостивого, в Україні відзначають День військового капелана. Названий римський офіцер, єпископ Турський, вважається засновником і покровителем військових капеланів, які в районі проведення ООС відіграють важливу духовну роль для військовослужбовців. ■

■ ВІДГОЛОСКИ

Врятована з гетто

У Збаражі згадали трагедію Голокосту в Галичині у рік 100-ліття Іди Фінк

Світлана МИЧКО
Тернопільська область

Перший міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Повернення Іди Фінк» відбувся в історичному місті Збараж (у Замковому палаці та костелі святого Антонія) на Тернопільщині, де свого часу народилася і деякий час проживала відома світові і мало відома донедавна на своїй батьківщині талановита письменниця з трагічною долею.

Іда Фінк (Ландау) з'явилася на світ 11 січня 1921 року в замковій та освіченій єврейській родині. На початку Другої світової разом з багатьма іншими євреями потрапила в гетто, де їй лише завдяки випадку вдалося врятуватися. Пережити війну допомогли підібрані польські документи, відтак у 1957-му разом з чоловіком і дочкою емігрувала до Ізраїлю.

Жінка багато років працювала в меморіалі Яд Вашем, записуючи розповіді євреїв, які пережили Голокост. Цій тематіці була присвячена і майже вся її літературна творчість. Зокрема, роман «Подорож» та збірки оповідань «Латка часу», «Сліди», «Відпливаю-

Фото зі сторінки у фейсбуці «Рік Іди Фінк на Тернопіллі».

вою «Сад відпливає», оголошення імені першого лауреата Літературної премії імені Іди Фінк «Творчість заради порозуміння між людьми та народами» та відкриття меморіальної дошки на будинку, де проживала родина Ландау. Одна з інформаційних панелей була присвячена літературі про трагедію Голокосту в Галичині.

Організаторами та партнерами дійства виступили громадські організації «Вільний світ», «Гельсінська ініціатива — XXI», ЕГО «Зелений світ», Збаразька міська рада, Тернопільська обласна державна адміністрація, Національний заповідник «Замки Тернопілля» та Генеральне консульство Республіки Польща у Луцьку. У ньому взяли участь, зокрема, донька письменниці Мірі Наглер, перекладачка творів Іди Фінк українською, публіцистка і редакторка Наталка Римська, дослідник життя та творчості письменниці, історик і літературознавець Бартоломей Крупа. ■

Тарас ЗДОРОВИЛО

Козацьку славу — Хортицю, яку чудом не знищили за радянських часів рукотворними Дніпровськими водосховищами, в наші часи — теперішні манкурти — хочуть перетворити на торгово-розважальний осередок, нівелювавши її сакральне та природо-екологічне значення. Аби не допустити це неподобство, до президента України звернулися електронною петицією.

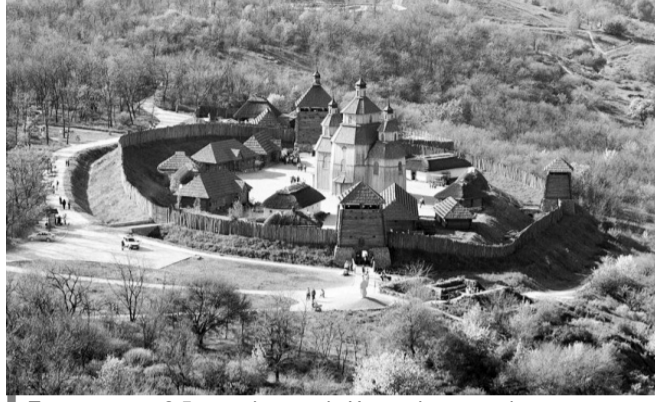
Запорізькою обласною держадміністрацією ініційоване публічне обговорення проєктів облаштування Національного заповідника «Хортиця». Утім активісти вважають, що про головне не говорять: проте, як у ході робіт буде збережено неповторний хортицький ландшафт, особливо найціннішу його частину — плавні. Ані слова про органічну музеєфікацію археологічних об'єктів, про посилення служби охорони заповідника, адже останнім часом острів неймовірно потерпає від розгулу приватних коней, від «каячників», що протизаконно вештаються плавними озерами, протоками й затоками.

«Лунають голоси ініціаторів проєкту, інвесторів та виконавців, і геть не чути професійних ботаніків, зоологів, екологів, істориків, зрештою — ландшафтних дизайнерів. Складається враження, що учасники обговорення або ж уявлення не мають про унікальність острова Хортиця, яка базується на двох чинниках — природному й історичному, або ж свідо-

СПАДЩИНА

Знову «гвалтують» Хортицю

Активісти проти перетворення унікального заповідника на банальну розважальну територію

Трохи менше 2,5 тисячі гектарів Хортиці — це унікальна природа та історія.

Фото з сайту ukrains.com.

мо замовчують це, маючи намір «задіснейлендити» священну територію, перетворити її на утилітарний механізм для заробляння грошей», — резонно зауважують у зверненні.

Активісти нагадують Володимиру Зеленському, що неповторний природний чинник Хортиці полягає в тім, що на порівняно крихітній території (трохи менше 2,5 тисячі гектарів) у тісній, органічній співдружності зосередилися зразки всіх ландшафтних зон України: гори, ліс, лісостеп, плавневий ліс, степ, навіть осередки напівпустель. Тут знайшли притулок 1092 види рослин, 670 з яких дикі (для порівняння — в Асканії-Нові 451 вид диких рослин). 145 видів із

них — рідкісні, 104 — ендеміки (більше ніде, окрім Хортиці, не зустрічаються). На острові мешкають 250 видів тварин, із яких 200 видів — птахи (усього в Україні 433 види пернатих).

Другий чинник — Хортиця є зосередженням значної кількості археологічних об'єктів, за якими можна вивчати всю історію східноєвропейської цивілізації від XII тисячоліття. Нагадаємо, 1958 року Хортицю оголосили пам'яткою природи місцевого значення, а з вересня 1965-го унікальний острів почав функціонувати як Державний історико-культурний заповідник, а з квітня 1993 року це Національний заповідник «Хортиця».

За цей час для відродження неповторного Дніпрового материка робили багато. Найперше — виведено з його території корівник, качатник, свинарик; переселено мешканців із селищ та хуторів Виноградник, Старий Дніпро, Рибальське, Гвардійський. Урешті-решт, на острові згорнуло свою діяльність експериментальне господарство Центрального науково-дослідного проєктно-технологічного інституту механізації та електрифікації тваринництва, яке з 1930 року й упродовж 70 літ, по суті, гвалтувало священну хортицьку землю. У січні 2006 року заповідник отримав Державний акт на право постійного користування всією землею Хортиці та прилеглих островів, а також 16-гектарною ділянкою в урочищі Вирва.

Активісти наголошують: напередодні 30-річчя відновлення Української Незалежності на острові розпочалися роботи, напрямок яких відверто суперечить суті заповідника. Мова про «айдентифікацію», «драйви», «екстріми», «реконструкції», з чого видно: унікальну територію історичної пам'яті хочуть перетворити на банальний розважальний об'єкт. ■

ПАМ'ЯТЬ

...І тризуб часів УНР

У Медведівці ожив Холодний Яр

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині у Медведівському краєзнавчому музеї Національного історико-культурного заповідника «Чигирин» відбулася презентація проєкту «Холодний Яр — земля вільних». Менеджерка проєкту Яніна Діденко розповіла про роль знаменитого спротивом радянській владі Холодного Яру у становленні української державності.

Відтепер усі бажаючі можуть у Медведівці побачити предмети часів Козаччини, Гайдамаччини та Холодноярської організації. Серед них — портрет Богдана Хмельницького з колекції Бориса Возницького, двостороння ікона (феретрон) з Миколаївського Медведівського монастиря XVIII століття, чотириствольні пістолі, навшерш прапора — тризуб часів УНР, зброя та спорядження часів Холодноярської організації, комплекс речей (сховок), пов'язаних із визвольною боротьбою в Холодноярському краї 1920-30-х років.

Нова експозиція, створена за підтримки Українського культурного фонду, також містить елементи інтерактивну. Вони дають змогу відвідувачам музею в особливий спосіб доторкнутися до історії.

Під час презентації проєкту підписано двосторонні угоди про співпрацю між НКЗ «Чигирин», 93-ю Окремою моторизованою бригадою «Холодний Яр», НКЗ «Чигирин» і 3-м окремим полком СпП імені князя Святослава Хороброго. Вони закріпили співпрацю з популяризації історико-культурної спадщини України в цілому та на Чигиринщині зокрема, серед військовослужбовців та солдатів строкової служби, реалізацію спільних проєктів, зокрема допомоги в створенні розділу експозиції музею, присвяченого російсько-українській війні на сході України.

У Національному заповіднику «Чигирин» наголошують: наразі дуже багато теплих емоцій і безмежної вдячності всім, хто допомагав у реалізації проєкту, нашим воїнам, які й сьогодні під прапором «Воля України або смерть» продовжують традицію холодноярців захищати незалежність своєї країни. ■

Валентина САМЧЕНКО

Комедійним фільмом із незрівнянною Адою Роговцевою у головній ролі розбавляє осінню нудьгу Михайло Хома, він же Dzidzio. «Де гроші?» — уже третя стрічка із 2017 року, де співак знявся як актор, та друга — де випробовує себе то продюсуванням, то режисурою. Хоч як скептично не оцінювали б ці кінороботи критики, виставлена в ютубі перша комедія «Dzidzio. Контрабас» засвідчує неабиякий до неї інтерес глядачів: 7 млн 757 тисяч переглядів є дуже пристойним результатом.

Режисер фільму «Де гроші?» Dzidzio розповів, що для нього стала несподіванкою згода Ади Роговцевої зіграти. Після цього переписували сценарій.

Ада Миколаївна каже, що в її віці отримати велику кінороль не кожного поталанить. Її шарм, драйв та енергія, а ще легка іронія у кадрах заворожують і викликають повагу та захоплення. Навіть якщо аж 7 сценаристів не зуміли виписати стилістично довшеної кінороповіді.

Михайло Хома зізнається, що його партнерка на зйомках була часто активнішою і жвавішою, аніж він. Це при тому, що різниця у віці — перепроверяєш кілька разів цифри, бо здається, що десь zakралася помилка, — понад 40 років. Тим часом улюблениця багатьох красуня Ада Роговцева мимохідь зауважує: «Сердита, коли бачу своє обличчя на екрані, не своє».

Дія фільму-переможця 14-го конкурсу Держкіно, загальний бюджет якого становить 27 мільйонів гривень, з яких держава надала 21 мільйон 600 гривень — розпочинається на Личаківському цвинтарі

TAKE КІНО

Кохана Ада

У фільмі «Де гроші?» Михайло Хома рятує Роговцеву-Потоцьку та грає для неї «Місячну сонату» руками Юрія Кота

у Львові, де туристам проводять костюмовану екскурсію. Закінчується вона погонею поліцейських і несподіваним знайомством героя Михайла Хоми з Адою Потоцькою — пані молодою, утім імпульсивною, харизматичною та вольовою.

Далі події розгортаються так, що Міша у виконанні Dzidzio опиняється у розкішному будинку із секретом, який намагається розгадати. Стосунки закручуються так, що у певний момент із вуст Міші звучить слово «кохана», Ада Потоцька стріляє в свого дивного нового знайомого, і це стає трохи згодом перепоною витягувати її з явної небезпеки.

Реальний будинок, який знімали, розташований поблизу Києва, утім його спочатку не хотіли здавати «під кіно». На кіностудії Довженка були побудовані 15 кімнат, які в кадрах піддають різноманітним ексекціям. «Ми взяли один з найбільших павільйонів — це 1 тис. 650 квадратних метрів. Художник-постановник Максим Німенко запропонував концепцію, і вони побудували квест-будинки інтер'єрно, де рухаються сті-

Ада Роговцева на преспоказі у Києві.
Фото Валентини САМЧЕНКО.

ни, опускаються стелі і багато чого іншого», — розповіла продюсерка фільму та директорка DzidzioFilm Діана Юраш.

Відомий співак Dzidzio, який закінчив музшколу і музичне училище, у фільмі виступив і саундпродюсером, тобто підбирав музику, а ще особисто виконав кілька партій на фортепіано. Дуже непросто для виконавців третю частину «Місячної сонати» Бетховена грали руки блискучого українського піаніста Юрія Кота.

У комедійному фільмі, де немало охочих «розвести» замужню пані, також зіграли Сергій Либа, Анна Буткевич, Олексій Тритенко, Ахтем Сеїтаблаєв (усьоме — роль лікаря), Віктор Андрієнко, Володимир Остапчук та Юрій Горбунов. ■

ТУРБОТА

Не сам удома

У Черкасах створюють будинок для самотніх людей з інвалідністю

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкасах створюють заклад, де надаватимуть тимчасовий прихисток самотнім людям з інвалідністю. Таке рішення ухвалили депутати на черговій сесії міської ради.

Як розповіли «УМ» у Черкаській міськраді, планується, що такий будинок функціонуватиме при міському територіальному центрі надання соціальних послуг і забезпечуватиме цілодобовий стаціонарний догляд літнім людям та особам з інвалідністю, які проживають самотньо або не мають постійного місця проживання. Послуги стаціонарного догляду зможуть отримувати 10 осіб одночасно. Усього ж, за даними департаменту соціальної політики, у Черкасах нині проживають 58 таких людей.

За словами директорки Черкаського територіального центру надання соціальних послуг Альони Щербак, наразі тут не надають послуг із постійного цілодобового догляду. «Щоб оформити людину в інтернат, потрібен час. Поки ми оформлюватимемо необхідні документи, «важкі» підопічні зможуть тимчасово перебувати у цьому відділенні. Це як «палічка-виручалочка» в нашому місті. Людина зможе перебувати до чотирьох місяців у цьому відділенні: з харчуванням, з теплом, з одягом», — пояснює пані Альона.

У відділенні вже тривають ремонтні роботи. Обіцяють, що перших підопічних заклад зможе прийняти через кілька місяців. ■

Тетяна ПАРХОМЧУК

■ ДІЙОВІ ОСОБИ

Разумков не пропаде

Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч в Україні?

Дмитро Разумков у роздумках: політичне поле довкола мене вакантне.
Фото з сайту delo.ua.

Політичну осінь-2021 Банкова розгойдує, гуляючи та граючись у батьків нації, прогресу та української демократії. Після усунення з посади спікера Дмитра Разумкова український парламент остаточно перейшов у ручний режим керування з офісу президента (ОПУ). А тим часом «слуги народу» продовжують нарощувати рейтинг і додавати політичної ваги ними ж гнаному експікеру. Відставка Дмитра Разумкова з посади голови українського парламенту вже на цьому етапі є цікавою не лише розколом у популістській команді, а більше тим шляхом, який обере експікер з президентськими амбіціями. Він небезпечний для Зеленського, адже про політтехнолога Дмитра Разумкова ще рік тому почали говорити як про ймовірного наступного кандидата в президенти України. І вже сьогодні Разумкова називають новим запасним варіантом олігархів, бо в Зеленського горить рейтинг. В Україні гострий попит на нового лідера, але чи займе цю нішу Разумков? Можна припустити, що українські реалії та історична дійсність змусять його стати саме проукраїнським лідером.

Політична протестна гойдалка

Разумков наразі, незважаючи на те, що прийшов до влади як голова партії «Слуга народу», ніяк політично не забарвлений. Водночас складається враження, що його активні передвиборчі види й невидима частини роботи на імідж Зеленського та його «Слуги» вбачались ним як тимчасові.

Раніше політичні стежки завели його до синьо-білих. Сам Дмитро Разумков політичну «подорож» із «регіоналами» оцінює як незрілий максималізм: мовляв, пішов із синьо-білими на знак протесту проти того ейфорійного тиску настроїв більшості в Києві в помаранчевий період. Бо вважалося: якщо ти не за Ющенка, то ти «ізгой».

Тим часом, нагадаємо, одним із творців Партії регіонів був п'ятий український президент України Петро Порошенко. Тож на прикладі політика Порошенка можна стверджувати, що можливі варіанти.

Про свого батька, потужного аналітика та помічника експрезидента Леоніда Кучми Олександра Разумкова Дмитро згадує як про того, хто свого часу тяжів більше до Росії, ніж до Заходу. Однак Олександр Разумков був членом Української народно-демократичної партії, у той час коли її очолював патріот та націоналіст Анатолій Матвієнко. Окрім того, був період — Матвієнко певним чином допомагав тоді ще підлітку Дмитру Разумкову у складній для нього та його мами, відомої актриси Наталі Кудрі, часи. Тож чи вплинуло це на світогляд сьогоднішнього Дмитра Разумкова? Час покаже.

Його останній у статусі спікера виступ у парламенті був гідним і претендував на програмний: Разумков заявив про президентські амбіції. Він здобув хорошу школу в команді Сергія Тігіпка. Освічений, уміє аналізувати й передбачати, поважає закони. І вся його поведінка як голови ВР вказувала, що він вибудовує свою позицію та намагається формувати власний порядок денний.

Без стримувань і противаг

Фактично, змінюючи спікера, який залишав простір для дискусій іншим опозиційним фрак-

ціям та групам, пропрезидентська команда повністю замкає цикл існування нинішнього складу Верховної Ради на власних рейтингових потужностях. І у ситуації падіння рейтингів організувати результативні голосування ставатиме дедалі важче, тоді як різноманітні політичні мости з іншими можливими союзниками у нинішньому складі парламенту будуть спалені.

Нагадаємо, «злив» спіке-

рета себе особливо не стримував. Вийшло соромно. Хоч він і «не хотів».

А наразі, за чутками, глава канцелярії під вивіскою «офіс президента» Андрій Єрмак переконав президента Володимира Зеленського позбавити депутатського мандата Дмитра Разумкова на найближчому з'їзді партії. Його заплановано на листопад. Тобто нова антиразумковська хвиля от-от знову почне ще

капітал завдяки посаді спікера. Він не заплямував себе скандалами, тримав чітку лінію і намагався бути рівновіддаленим від політичних сил. Йому це вдавалося.

Натомість «доброзичливці» впевнені, що «нехаризматичний» Разумков «підє в забуття слідом за Богданом і Гончаруком».

Вони переконані, що без посади і без власної партії експікера

Політична доля Разумкова і його ціннісний вибір, який він найближчим часом зробить, — це одне. А от доля парламенту з солодко-послужливим спікером — це інше. Принизливе для абсолютно всіх, крім зграї випадкових людей, які беруть гроші за роботизоване голосування.

ра парламенту, приведеного в команду Зеленського відомим юристом Сергієм Нижним, відбувся стрімко і в теплій командній атмосфері.

На закритому засіданні «великої фракції» у Трускавці, куди спікера демонстративно не запросили. І лише дві людини з найближчого оточення Дмитра Разумкова — Неллі Яковлева і Василь Мокан — узяли слово на його захист. Дмитро Наталуха і Сергій Бабак не поставили своїх автографів на підписних листах, але на фракції змовчали.

«Некомандного» гравця Разумкова викинули з усіх внутрішньопартійних чатів. А перед тим він отримав чималу порцію публічних обвинувачень від «слуг». Серед ключових загальноновідомих — невідтримка впровадження санкцій РНБО проти Медведчука і К° та рішення відправити у Венеціанську комісію антиолігархічний закон. Із нового: від «Разумков був спікером не всього парламенту, а ОПЗЖ і «Батьківщини» до «Разумков занадто близький до біло-голубих, куди він і вирушить будувати свою політичну кар'єру».

Голова СН Олександр Корнієнко, який озвучив позицію партії з парламентської трибуни,

більше розгойдувати корабель «слуг» і допомагати нарощувати рейтинг опальному «служі».

Рейтинг довіри Дмитра Разумкова (32,4%) до відставки співвідноситься з президентським (32,6%), а тепер перевищує, бо останні соціологічні заміри показують стрімке падіння рейтингу Зеленського до 24,7%.

Політичні ставки

Історія повторюється, як і з Разумковим-старшим, коли Кучма відсунув його від себе, бо став незручним, говорив неприємні слуху експрезидента речі. Із Зеленським та сама Кучмина біда: він не хоче чути думку, яка не збігається з його власною.

Бути членом команди Володимира Зеленського означає не мати можливості заперечити, сказати «ні». Президент усунув Разумкова з посади голови ВР, бо він був останнім запобіжником утримання Зеленського від ще більших помилок. Наразі таких запобіжників немає і сьогодні всю відповідальність за країну несе Зеленський. У 2010 році КС у неконституційний спосіб змінив Конституцію, і Янукович узурпував владу.

Окрім того, Дмитро Разумков має непоганий політичний

риту формалізовану депутатську групу. А в ній, згідно з регламентом, має бути щонайменше 17 осіб.

Серед тих, хто теоретично захотів би перейти в групу Разумкова, джерела з Ради називають «слуг» Артема Дмитрука, Олега Воронька, Дмитра Микиша, Костянтина Касая та Любов Шпак. Мовляв, це будуть ті ж «зелені» кнопки, лише від них Разумков ходитиме на погоджувальну раду, виступатиме з критикою монобільшості та чинної влади.

Є варіант із розвалом фракції «Голос». Половина фракції, підконтрольна Железняку, давно входить в оточення експікера. Але, з правового погляду, як стверджують джерела в самій фракції, це дуже складна схема. Отже, наразі з кількістю депутатів для фракції Разумкова — проблема. Нічийних нардепів у парламенті взагалі немає, — їх оперативно підбирає «Довіра» або «Майбах». Є кілька таких, що не визначилися, вони орієнтовані на Ахметова. Брати їх до себе ще місяць тому вважалося дуже ризикованим для репутації. Проте останніми днями прізвище Ахметова все частіше звучить серед тих, під чий дах таки може перейти Дмитро Разумков.

Політичні напрямки

А тепер щодо політичної рзбудови. З темами легше, все на поверхні: вдалим може вийти об'єднання електорату на темі, наприклад, власного видобутку газу та ціни на нього, житлових тарифів, котрі уже в рекордному стрибку, ще трохи — й українців накриє труба, не газова, тобто не всі зможуть пережити зиму.

Кажуть, що на сході й півдні є ніша для нового політичного проєкту. І співголова фракції ОПЗЖ Вадим Рабінюк уже висловив застереження: «Разумков топтатиметься на нашому полі». Але не факт. За результатами закритої соціології, проведеної Яценюком та Мартиненком, виразної підтримки на південному сході в Разумкова немає.

Отже, наразі ситуація така, що Разумков поки ще перебуває у стані вибору й у перспективі може забарвитися в будь-який колір. Скажімо, може стати другою людиною в Кличка; може піти з Ахметовим або з ОПЗЖ; а може по-новому подати «Голос». Дехто висловлює припущення і про можливий проєкт із Петром Порошенком.

Однак ми поки що так і не зрозуміли, Разумков відправив антиолігархічний закон у «Венеціанку», бо він з олігархами чи тому, що цього вимагали опозиційні фракції та здоровий глузд? Адже закон насправді, м'яко кажучи, для держави неадекватний і написаний для того, щоб зберегти за олігархами можливість обирати країну, а за президентом — закріпити право обирати олігархів. Не підписуючи рішення РНБО, Разумков був за Медведчука, Фукса й проти правового свавілля, яке творить РНБО? Підтримуючи під час місцевих виборів мера в Миколаєві альтернативного «слугам» Чайку (ОПЗЖ), він був пов'язаний сімейними чи все-таки ідеологічними путями?

Але політична доля Разумкова і його ціннісний вибір, який він найближчим часом зробить, — це одне. А от доля парламенту з солодко-послужливим спікером — це інше. Принизливе для абсолютно всіх, крім зграї випадкових людей, які беруть гроші за роботизоване голосування. ■

Василь БОГДАН,
експерт з питань безпеки, генерал-лейтенант,
публіцист

Стало очевидним, що глобальна безпека дедалі більше стає заручником чергової хвилі загострення холодної війни та ескалації гонки озброєнь. За оцінками країн провідних демократій, головними порушниками геополітичного спокою є автократичні режими Китаю, Росії, міжнародний тероризм та Іран і КНДР. З огляду на реальні загрози від перелічених суб'єктів НАТО нещодавно ухвалило глобальний план оборони Альянсу. Вживаються концептуальні заходи стосовно вдосконалення європейської безпеки. Зміцнюються контакти в рамках Східного партнерства для наближення його суб'єктів до членства в ЄС і НАТО. Потрібним напрямком рухається військово-технічне співробітництво і стратегічне партнерство Києва зі США. В оборонному бюджеті цієї країни на 2022 р. для України виділено \$30 млн. У 2021 р. в обсягах додаткових \$60 млн. Вашингтон двома траншами надав Україні необхідне сучасне озброєння. Під час візиту в Україну міністра оборони США Л. Остіна вирішено питання про створення в Україні військових навчальних центрів НАТО, що викликало істеричну реакцію В. Путіна. У свою чергу Генсек Альянсу Є. Столтенберг категорично заявив про відсутність права у третьої сторони впливати на рішення будь-якої країни стати членом НАТО. Оптимістичним для України виглядає співробітництво в оборонній сфері з Великобританією, куди в кінці жовтня очікується візит президента України. Хоча і повільно, але рухається міжнародне співробітництво Києва із західним розвідспівтовариством. Тобто є підстави констатувати, що Україну євроатлантичні партнери сприймають як важливого союзника і дієвий форпост на шляху експансії Росії у Європу. Тому готові надавати Києву необхідну підтримку в посиленні оборонно-безпекового потенціалу. І таким чином наблизити час надання Україні повноцінного членства в ЄС і НАТО, незважаючи на егоїстичну позицію окремих країн-членів таких об'єднань.

Ліквідувати — не творити

Відомо, що Україна на цьому шляху повинна повною мірою виконати власні зобов'язання з належного реформування сектору безпеки і оборони, судової і фінансової систем, трансформації антикорупційних органів відповідно до визначених стандартів та забезпечити подальший розвиток демократії, свободи слова, утвердження верховенства права.

За 30 років відновленої незалежності держава у цих питаннях домоглася відчутних зрушень. Хоча подекуди зміни на краще відбувалися зі швидкістю равлика на спині черепахи та за принципом — крок уперед, два кроки назад. До причин такого темпу варто віднести постколоніальний фактор, російську збройну агресію, пандемію коронавірусу, відсутність у вітчизняного істеблішменту патріотичної мотивації та управлінського досвіду, а також відвертий саботаж і шкідництво «п'ятої колони» та розгалуженої у вищих органах влади та місцевого самоврядування мережі російської агентури. На рівень стихійного лиха вийшла корупційна пандемія олігархічних кланів та вузькопартійні інтереси й особисті амбіції очільників різних політичних сил, що не сприяють єдності еліти та консолідації нації. Через таке буксує реформа СБУ, розвідувальних органів, МВС, прокуратури, антикорупційних структур, судової системи, спостерігається намагання чинної влади цензурувати медіапростір та зазіхати на свободу слова. Розбалансованою та конфліктною виглядає система протидії і стримувань між гілками влади, внаслідок узурпації влади партією «Слуга народу» та її «духовним лідером».

Не вдаючись до подальшого переліку гальмівних обставин реформування державних інституцій, є привід зупинитися лише на одному з телеканалів народний депутат Соломія Бобровська озвучила інформацію про те, що президент В. Зеленський «видав таємний указ про ліквідацію Академії Служби зовнішньої розвідки України». Окремі джерела вказують, що така доля може спіткати вищі навчальні заклади й інших правоохоронних і спеціальних органів.

■ ТРАНСФОРМАЦІЙНА СВЕРБЛЯЧКА

«Я в розвідники піду, хай мене научать»

Виклики вишам у спецорганах

Фото з сайту slovoidilo.ua.

Важко переоцінити роль і значення у підготовці в таких вишах кваліфікованих, компетентних, патріотично і державницьки налаштованих кадрів для забезпечення національної, державної і громадської безпеки. Особливе значення для воюючої з російським агресором держави мають розвідувальні органи України: Служба зовнішньої розвідки (СЗР), Головне управління розвідки Міністерства оборони, Управління розвідки Державної прикордонної служби та Спеціальна розвідка Сил спеціальних операцій.

Як зазначено на сайті СЗР України, кадри для розвідспільноти готує Академія зовнішньої розвідки згідно з державним замовленням підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації співробітників відповідно до чинного законодавства та відомчих наказів та інструкцій. Науково-педагогічний склад постійно здійснює адаптацію змісту навчання до сучасних вимог і потреб розвідки, впроваджує у навчально-виховний процес нові прогресивні методики і залучає до підготовки розвідників кращих фахівців з різних галузей знань та професіоналів з питань їхнього практичного застосування».

Поки що відсутня інформація про те, яка структура СЗРУ надалі функціонально опікуватиметься підготовкою розвідників. Але сам факт такої сумнівної чергової реорганізації навчального закладу вселяє стурбованість. А вже очевидно стала тривожна тенденція, коли призначення чергового керівника СЗРУ (а їх за чинної влади змінилося чотири) та інших розвідорганів супроводжується не завжди професійно обґрунтованими структурними і функціональними змінами, що негативно впливає на морально-психологічний клімат у колективах та безздатність і ефективність таких відомств в інтересах безпеки суспільства і держави.

«За будь-яких обставин»

З цього приводу варто запозичувати досвід таких розвідок, як ЦРУ (США), «МОС-САД» (Ізраїль), БНД (ФРН) та інших, що надають пріоритетне значення підготовці фахових працівників для роботи у макси-

муму, в будь-якій точці світу, за будь-яких обставин».

У Федеральній розвідувальній службі Німеччини (БНД) пошуком і заміною персоналу та організацією курсів початкової і розширеної підготовки розвідників опікуються адміністративна структура та структура внутрішніх послуг. Продовжувати подібний перелік недоречно, оскільки очевидно, що розвідоргани більшості країн мають потужні навчальні заклади у своїй структурі. Проте варто наголосити, що дієвість означених розвідок загальновідома завдяки системній, комплексній і багатофункціональній діяльності їх навчальних закладів із підготовки високопрофесійних і відданих своїм країнам і націям кадрів.

Варто також наголосити, що російський агресор має спеціальні навчальні заклади з підготовки розвідників і контррозвідників із багатими традиціями, які відчутно дошкуляють не лише Україні, а й світу загалом.

Отже, з викладеного випливає важливий висновок про те, що держава та її керівництво повинні відповідально ставитися до створення і функціонування у спецслужбах та правоохоронних органах навчальних закладів різної категорії. Такий сегмент вітчизняного розвідспівтовариства повинен бути під постійним контролем секретаря РНБО О. Данілова, голови СЗР України О. Литвиненка.

У порядку демократичного цивільного контролю стан справ із підготовкою розвідників, контррозвідників і правоохоронців доречно заслухати у Комітеті з питань національної безпеки, оборони та розвідки українського парламенту. За результатами визначитись із доцільністю корегування відповідного законодавства та збереження функціонування Академії СЗР України.

Нехтування чи зволікання з цього приводу може мати негативні наслідки у забезпеченні вищого керівництва держави упереджувальною, об'єктивною, достовірною і перевіреною інформацією розвідувальними органами. А також у діяльності стосовно викриття та припинення розвідувально-підривної діяльності спецслужб Російської Федерації та інших недружніх до України держав. ■

мально складних умовах за кордоном. Зокрема, ЦРУ для навчання і підготовки розвідників має два тренувальні центри. Головний — «Ферма» на армійській базі Кемп-Пірі у штаті Вірджинія. І другий центр — «Точка» у Харвей-Пойнт у штаті Північна Кароліна.

Ізраїльська політична розвідка «МОС-САД» є практично аналогом ЦРУ за своїм призначенням і функціями. У своїй структурі має Навчальне управління підготовки працівників і агентів. Складовою управління є Академія «Мідраш», програма якої передбачає підготовку професійних розвідників, здатних проводити «будь-які опера-

■ ПЕРЕДПЛАТА-2021

Інтернет для всіх — газета для обраних

Найближчим часом можна передплатити «Україну молоду» на грудень

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Хтозвас, шановні читачі, невстиг передплатити «Україну молоду» у нинішньому році або не продовжив передплату на грудень, це можна зробити до 18 листопада, щоб отримувати газету з грудня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань України «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2021 рік:

на місяць — 79 грн. 81 коп.,
Передплатний індекс — 60970

Для організацій, юридичних осіб:

на місяць — 99 грн. 81 коп.,
Передплатний індекс — 01555

П'ятничний номер:

на місяць — 29 грн. 13 коп.,
Передплатний індекс — 49497

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере на місяць 4 грн.

Олег ГАНСЬКИЙ

■ КОНКУРЕНЦІЯ

Ну що, полетіли!

Угода про «відкрите небо» хоча й спрямована більше на європейських перевізників, ніж на наших, усе ж діятиме в інтересах українських пасажирів

Минуло два тижні, як в Україні діє угода про спільний авіаційний простір, більш відома як угода про «відкрите небо», або авіабезвіз. Українські шанувальники подорожей та різноманітних лоукост-перевізників чекали на неї ще з 2014 року, хоча перші обіцянки відкрити небо лунали вже кілька десятиліть тому.

Довга дорога до зірок

Власне кажучи, процес об'єднання українського авіаційного простору з ЄС тривав іще з часів президентства Леоніда Кучми, з 1999 року.

У грудні 2006 року Рада ЄС уповноважила Єврокомісію розпочати переговори з Україною про спільний авіапростір. У жовтні 2013 року сторони погодили текст угоди, однак підписання заблокували через конфлікт між Великою Британією та Іспанією щодо територіального статусу Гібралтару й аеропорту в ньому. Офіційний Мадрид блокував угоду, оскільки Київ визнавав аеропорт британським.

З початком дії безвізу України з ЄС у 2017 році в Києві очікували й на «авіаційний безвіз», який мав привести до буму подорожей. Підписання угоди очікували найближчим часом, але справа затягувалась.

Після остаточного виходу Великої Британії з ЄС перепони для підписання угоди зникли. У червні 2021 року Рада ЄС погодилася на підписання угоди з Україною, а також із Вірменією, Тунісом і Катаром.

Свій зиск від нього отримали й українці, щоправда, не всі. Вигоду від «відкритого неба», як передбачається, матимуть пересічні авіапасажири, натомість власники вітчизняних авіакомпаній, навпаки, відчують потужну конкуренцію з боку серйозних гравців ринку.

Захист для пасажирів

Документ іще має ратифікувати усі 27 країн-членів Євросоюзу, втім, як передбачається, зроблять це за прискореною процедурою. А тому де-факто українське небо відкриють лише наприкінці нинішнього року. Також для фіналізації процесу Україна ще має імплементувати до національного законодавства положення 54 регламентів та 6 директив ЄС. Причому угода поширюється не лише на пасажирські, а й на вантажні та поштові перевезення.

Принцип «відкритого неба» — простий. Зараз між Україною та кожною з європейських країн діють двосторонні угоди про повітряне сполучення. Вони встановлюють обмеження на кількість перевізників та щотижневих рейсів. Угода скасовує ринкові обмеження та пов'язує Україну з внутрішнім авіаційним ринком ЄС: відтепер європейські компанії без обмежень зможуть літати в будь-які аеропорти України. І найголовніше, вони зможуть здійснювати внутрішні рейси.

Грубо кажучи, будь-яка німецька, іспанська, британська компанія відтепер може здійснювати рейс Київ—Одеса, Львів—Харків і десятки інших. Адже підписана угода знімає обмеження, потрібен буде лише дозвіл від аеропортів. Українські авіаперевізники здеркальних прав — здійснювати будь-які польоти між аеропортами країн ЄС, — на жаль, не матимуть. Тобто, їхня діяльність буде розширена, але водночас із суттєвими нюансами. Літати між різними аеропортами Євросоюзу українські авіакомпанії зможуть лише за умови, якщо початок чи кінець маршруту буде в Україні. Скажімо, вони зможуть здійснювати рейс Київ—Мілан—Барселона, але просто літати на внутрішніх ринках, як-от між містами Німеччини чи Італії, українські компанії не зможуть узагалі.

Прем'єр Денис Шмигаль заявив: «У нас діятимуть такі самі можливості, правила й стандарти в галузі авіаперевезень, як і в держав-членів Євросоюзу. Для українських мандрівників на практиці це означає отримання додаткових прав та фінансових гарантій. Наприклад, у разі тривалої затримки рейсів вони зможуть отримувати від українських компаній

компенсації від 250 до 600 євро. Зараз на такі компенсації українські пасажирів можуть розраховувати лише в разі, якщо українська авіакомпанія скасує рейс менш ніж за 14 днів до вильоту».

Також перевізника у випадку затримки рейсу зобов'язать надати пасажирові харчування та готель. Європейським вимогам також відповідатимуть і вимоги авіабезпеки, аеропортів та авіанавігації до навчання пілотів. Також тепер ЄС визнаватиме українські сертифікати, видані літаками українського виробництва. На думку прем'єра, це може позитивно позначитися на компанії «Антонов», на основі продукції якої влада планує запустити нову вітчизняну авіакомпанію.

«Коли прем'єр підписував цю угоду, я зловила себе на думці, що не буде тепер внутрішніх і міжнародних рейсів. Будуть просто рейси», — сказала віцепрем'єр-міністр Ольга Стефанішина, зазначивши, що угода з ЄС про «відкрите небо» — це велика відповідальність і на ринку найближчим часом зайдуть великі європейські авіакомпанії.

Врятуйте наші крила

Вітчизняні перевізники новацією задоволені не особливо. І не лише через ускладнений допуск до внутрішньоєвропейських рейсів. Наші перевізники є фінансово значно слабшими за європейських чи азійських грандів, а отже, конкурувати їм буде суттєво важче. Про це вони неодноразово писали у ЗМІ ще задовго до новини про «відкрите небо». «Угода нашкодить українській авіагалузі та не принесе довшострокової вигоди для пасажирів», — ствердив генеральний директор української авіакомпанії «СкайАп» Дмитро Сероухов, зазначаючи, що, окрім несправедливого доступу до ринків, умови між українською та європейською авіацією надто нерівні.

Наприклад, за його словами, майже всі європейські авіакомпанії під час пандемії коронавірусу отримали фінансову підтримку з бюджету ЄС або з бюджетів своїх країн, а інколи — з обох, тоді як українські — жодної. До того ж, як вважає керівник «СкайАп», угоду про спільний авіаційний простір побудовано таким чином, що враховано економічні інтереси тільки однієї сторони — ЄС.

Також у компанії заявили, що багато з тих норм, що зараз чинні в Україні, мають бути узгоджені з європейськими. «Серед них, наприклад, нормативи робочого часу екіпажів, сертифікація, проведення аудитів авіакомпаній, нормативи галузевих заробітних плат. Саме на цьому потрібно зосередити увагу держави», — вважають у «СкайАп».

Скептично ставиться до «відкритого неба» і національний авіаперевізник, компанія «МАУ». У його пресслужбі повідомили ЗМІ, що для українських компаній на сьогодні немає проблем з отриманням дозволів на польоти в європейські країни, не вдаючись у деталі угоди. «Досі так і немає чіткого розуміння можливості здійснення авіакомпаніями України перельотів усередині Євросоюзу», — повідомили в компанії. Раніше очільники компанії також наголошували на нерівних правах для українських та європейських перевізників.

«Українські авіакомпанії й так перебувають у дискримінаційних умовах: ми платимо акциз на паливо, ПДВ усередині країни. Додаткова можливість для іноземних компаній обирати без обмежень пункти вильоту з України додасть для українських компаній ще більше несправедливості, оскільки вони таких преференцій для польотів між містами Європи чомусь не отримали», — заявляв нещодавно гендиректор МАУ Євген Діхне, додаючи, що українські компанії,

Європейські лоукости вже кружляють над українськими летовищами, підшуковуючи нові точки для масової експансії до України.

Фото з сайту uvidpustku.com.

ймовірно, змушені будуть переорієнтуватися на інші маршрути, в бік Азії.

Натомість пасажирів, які шукать дешеві квитки, про права вітчизняних перевізників думают мало. Їх цікавлять насамперед власні переваги, які здатне забезпечити «відкрите небо». Більше рейсів означає більше конкуренції за пасажирів, що має привести до більшої кількості відкритих авіарейсів і дешевших квитків. Деякі експерти навіть прогнозують, що угода дозволить пересадити частину пасажирів з потягів на літаки.

Ще одні потужні бенефіціари спрощення дозвільних процедур — українські летовища. Лібералізація умов перевезення дозволить збільшити кількість літаків, які здійснюють посадку в українських аеропортах. А це — додатковий заробіток насамперед на авіаційних зборах, також свою частку доходу отримає й обслуговуючий сектор — магазини, кафе, відділи прокату автомобілів тощо.

А оскільки українська влада вже кілька років поспіль декларує програму розвитку дрібних регіональних летовищ, то для них прихід лоукостів завдяки «відкритому небу» і може стати тією чарівною паличкою-виручалочкою. Ймовірно, регіональні аеропорти отримають шанс на залучення інвестицій і розвиток.

Приготуйтеся до злету

А от коли саме українські громадяни зможуть дешево літати не тільки до Відня на каву, а й усередині країни, а також користуватися новими міжнародними маршрутами, наразі сказати важко. Експерти зазначають: для споживачів переваги «відкритого неба» також проявляться не миттєво. Адже, з одного боку, за дуже невеликими винятком — Франція, Нідерланди, Чехія — небо між Україною та ЄС і так було «відкритим». Те, що наразі з'явиться можливість літати в ці країни, не означає, що авіакомпанії туди полетять. Як приклад можна навести ситуацію, коли фактичний авіабезвіз було укладено між Україною і Канадою, але жодного ажіотажу перевізників на ринку не спостерігалось.

Іншими словами, авіаперевізник полетить туди, де він матиме прибуток. А з огляду на це вести мову про ажіотаж на внутрішні рейси наразі не доводиться: якщо ірландському «Райянейру» не вдалось отримати заробіток на внутрішніх рейсах у значно багатшій Польщі, то в Україні з її невеликими відстанями, добре розвинутим наземним транспортом і небагатим населенням це буде зроби ще важче.

Але при цьому, як показала практика, два найбільші європейські лоукост-авіакомпанії — «Візейр» та «Райянейр» — із величезним ентузіазмом поставилися до гармонізації українського авіаційного законодавства з європейським.

Перше слово сказав «Райянейр» — про свій намір суттєвої експансії в Україну й початок роботи ледь не в половині обласних центрів. Виконавчий директор компанії Майкл О'Лірі ще до оголошення про «відкрите небо» заявив: «Єдиний ринок, на який я звернув би увагу, — це Україна. Я думаю, що ми станемо основним інвестором в Україні, коли вона приєднається до європейського «відкритого неба». Він також додав, що компанія розглядає можливість працювати одразу в 12 містах України та вийти на внутрішній ринок. Якщо О'Лірі не пожартував, то йдеться про понад удвічі більше розширення присутності компанії, — адже сьогодні «райянейри» літають у п'ять українських міст.

Тим часом його запеклий конкурент, компанія «Візейр», одразу ж у день підписання угоди анонсував масштабне розширення діяльності в Україні. А наступного дня після підписання угоди у компанії повідомили про розміщення п'яти нових сучасних літаків на своїй базі в Міжнародному аеропорту «Київ». Флот авіаперевізника поповнить новий «Ейрбас 321», ця інвестиція дозволить подвоїти обсяг діяльності авіакомпанії в Києві і запропонувати пасажирам нові маршрути зі столиці України до приміського аеропорту Парижа Бове, віддаленого аеропорту столиці Бельгії Брюсселя Шарлеруа, голландського Ейндховена, французької Ніцци, іспанських Барселони, Мадрида, Аліканте, Малаги, Пальма-де-Майорки, португальського Порто, грецької Хань (острів Крит) і «двокраїнного» аеропорту Базель—Мюльхаузі—Фрайбург, який має виходи на французьку і швейцарську території.

Також «Візейр» оголосила про розміщення двох нових літаків «Ейрбас 321» на базі у Львові. Новий літак буде задіяний на дев'яти нових маршрутах зі столиці Галичини до Парижа Бове, Мадрида, Ейндховена, Барселони, Брюсселя Шарлеруа, Ніцци, Тревизо, Афіни і Салонік. Таким чином авіакомпанія вже сьогодні, до початку дії угоди, додала чотири нові міжнародні напрямки з України: до Іспанії, Франції, Бельгії, Нідерландів. А перший рейс із Києва до Парижа Бове стартує вже з грудня цього року. Всього ж авіакомпанія пропонує авіаперельоти за 117 маршрутами в 21 європейську країну з 6 українських аеропортів. ■

■ ДЕМАРШ

«Завинили», бо стали на захист турецького правозахисника

Ердоган вирішив вислати послів США й інших провідних західних держав

Ігор ВІТОВИЧ

Президент Туреччини Реджеп Таїп Ердоган заявив, що наказав МЗС країни оголосити персонами нон грата послів десяти західних країн: США, Німеччини, Франції, Канади, Данії, Норвегії, Нідерландів, Швеції, Фінляндії та Нової Зеландії, повідомляє Бі-Бі-Сі. Вони закликали звільнити філантропа і правозахисника Османа Кавала.

«Я дав необхідні розпорядження нашому міністрові закордонних справ і сказав, що потрібно зробити: ці десять послів повинні бути негайно оголошені персонами нон грата, зрозберися з цим негайно», — передають світові агенції слова Ердогана, які він сказав минулої суботи на мітингу в місті Ескішехір. Посли згаданих країн 18 жовтня зробили спільну заяву, в якій закликали звільнити філантропа і правозахисника Османа Кавала. Одряду після цього їх викликали в МЗС Туреччини. Нагадаємо, що семеро послів репрезентують країни, які є союзниками Туреччини по НАТО.

Народжений у Парижі, 64-річний Осман Кавала — турецький бізнесмен, філантроп і правозахисник, який фінансував багато культурних та правозахисних проєктів у

своїй країні і брав участь у їхній роботі. Він працював, зокрема, над примиренням турецької більшості з вірменською і курдською меншинами Туреччини. У листопаді 2017 року Кавалу заарештували за звинуваченням в організації протестів на площі Таксім у Стамбулі в 2013 році та у співучасті в спробі перевороту в 2016 році.

У протестах 2013 року турецька прокуратура побачила й руку американського мільярдера й філантропа Джорджа Сороса, якого багато авторитарних правителів світу люблять звинувачувати у змові проти них. Про Сороса згадав на мітингу в суботу і Реджеп Таїп Ердоган. «Людина на ім'я Кавала — це філія Сороса в Туреччині! Десять послів просять за нього в міністерстві закордонних справ. Яка безсоромність!» —

заявив Ердоган.

У лютому 2020 року Кавалу виправдав суд у справі щодо протестів 2013 року, але на свободу він так і не вийшов, оскільки прокуратура зажадала його арешту за іншою статтею, а трохи пізніше додала ще й звинувачення у шпигунстві.

Кавала сказав минулого тижня в інтерв'ю — заочно, з тюремної камери — агенції «Франс Пресс», що почувається інструментом, за допомогою якого Ердоган, який керує Туреччиною вже двадцять років, намагається виставити опозиціонерів іноземними агентами, як це робить і президент Росії Володимир Путін.

У 2019-му Європейський суд з прав людини визнав арешт Кавали переслідуванням з політичних мотивів і спробою влади Туреч-

чини «змусити замовкнути активіста неурядових організацій та правозахисника, відлякати інших осіб від подібної діяльності й паралізувати громадянське суспільство в країні». У вересні цього року Рада Європи дала Туреччині час до грудня, щоб відпустити Кавалу до суду. Інакше Рада Європи загрожує вжити дисциплінарних заходів проти Анкари, включно з призупиненням її членства в Раді Європи. Ердоган планував зустрітися з президентом США Джо Байденом в рамках саміту «великої двадцятки» в Римі цього тижня. Тепер така зустріч під знаком питання.

МЗС Німеччини, коментуючи агенції «Рейтер» слова Ердогана, повідомило лише, що веде «інтенсивні консультації» з іншими дев'ятьма країнами. МЗС Норвегії повідомило агенції, що норвезьке посольство в Анкарі ще не отримувало від турецької влади жодної інформації про висилку посла. «Наш посол не робив нічого такого, що заслужувало б висилки. Ми продовжимо закликати Туреччину дотримуватися демократичних норм і принципу верховенства закону, що вона взяла на себе зобов'язання робити за Європейською конвенцією про права людини», — сказала агенції речниця МЗС Норвегії Труде Маасейде. ■

■ БУМЕРАНГ

«Балалайки горітимуть тиждень»

США захищали росіян до переліку «бездомних національностей»

Ігор ВІТОВИЧ

Державний департамент США захищав громадян Росії, які бажають отримати імміграційну візу США, до категорії «бездомних національностей». Так зазначається у візівій інструкції Держдепу. Вказується, що до цієї категорії Homeless Nationalities американська влада відносить людей із країн, на території яких немає консульського представництва США. Також статус «бездомних» отримують громадяни країн, де склалася нестабільна політична обстановка, через яку дипломати США не можуть виконувати свої функції. Окрім РФ, до таких країн також належать Куба, Еритрея,

Іран, Лівія, Сомалі, Південний Судан, Сирія, Венесуела та Ємен.

Для отримання американської імміграційної візи громадянам РФ рекомендують звертатися до консульського представництва США у Варшаві. Росіяни, які живуть в інших країнах, можуть звернутися за візою в консульство США в країні перебування.

Ось чим обернулося для громадян Росії рішення російської влади про висилку американських дипломатів з РФ. З 12 травня посольство США в Москві призупинило прийом заяв на отримання неімміграційних віз. Виняток було зроблено тільки для дипломатичних поїздок. Ці дії стали виму-

шеним заходом після того, як у травні уряд Росії включив США і Чехію в список «недружніх країн». З 1 серпня Росія ввела заборону на роботу російських громадян в американському посольстві.

Тобто причина і наслідок чітко проглядаються. Але не для російської влади. Бо офіційна представниця МЗС Росії Марія Захарова назвала рішення держдепу США «знуцанням на межі садизму». На її думку, американці перетворили банальну для XXI століття технічну процедуру в «справжнє пекло». Реакція прогнозована. І, як слушно зауважила у дописі на фейсбучі блогерка Олена Монова, «балалайки горітимуть тиждень, тим більше там іще після «Батько наш Бандера» вугілля не згасло». ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Патріарха Варфоломія госпіталізували в США

Вселенський патріарх Варфоломії потрапив до лікарні в Сполучених Штатах. Про це повідомила 24 жовтня пресслужба Грецької православної архієпархії Америки, яка є єпархією Вселенського патріархату у США. За останніми даними, там він мав провести ніч. За повідомленням, самопочуття 81-річного лідера православної церкви погіршилося перед тим, як він мав вирушити на службу в соборі Святої Софії у Вашингтоні, в окрузі Колумбія. У пресслужбі це пояснили «довгим перельотом та навантаженням графіком». На самопочуття могло вплинути відзначення 30-ї річниці інtronізації Варфоломія, яке відбулось напередодні

вільноту. «Його лікар порадив йому відпочити і з міркувань обережності його доправлять до лікарні університету Джорджа Вашингтона для огляду», — йдеться в повідомленні архієпархії. 23 жовтня патріарх Варфоломії прибув із 12-денним візитом до США. Це перший візит патріарха до США з 2009 року.

Росіяни «ізолюються» в Туреччині та на Мальдівах

Після того як у період із 30 жовтня по 7 листопада в Росії оголосили неробочі дні (російська влада уникає використання слова «карантин») у зв'язку зі стрімким зростанням захворюваності на ковід, уже в перший день продаж турів до Туреччини і на Мальдіви на ці дати зріс удвічі, до

Єгипту — на 30%, повідомили газеті «Ізвестія» в пресслужбі туристичної компанії Tez Tour. Наступного дня запит на путівки до Туреччини зріс на 300%. У Москві, згідно з розпорядженням мера Сергія Собяніна, неробочий період настане вже з 28 жовтня.

В Узбекистані обирали президента

У неділю, 24 жовтня, в Узбекистані відбулися так звані президентські вибори. Їх проводять раз на п'ять років, і ці були вже шостими. Заздалегідь було відомо, що переможцем буде чинний президент Узбекистану Шавкат Мірзіїєв. Хоча для імітації демократичності процесу у виборах брали участь п'ятеро технічних кан-

дидатів і кандидаток. За даними ЦВК країни, станом на 12-ту годину за місцевим часом у голосуванні взяло участь понад 33 відсотки зареєстрованих виборців. Згідно з виборчим законодавством Узбекистану, цього достатньо, аби вибори президента країни було визнано такими, що відбулися, повідомляє «Інтерфакс». Попри очевидну постановочність виборів, за ходом виборчої кампанії в Узбекистані цього разу пильно стежила велика кількість журналістів і спостерігачів, у тому числі з-за кордону. Останніх, імовірно, цікавили не самі вибори, а загальна ситуація в цій країні після приходу талібів до влади в Афганістані, з яким Узбекистан має спільний кордон протяжністю 144 кілометри.

■ COVID-19

Чому варто вколотися

Статистика COVID-19 по Європі: де менше вакцинованих — там більше смертей

Олег БОРОВСЬКИЙ

Смертність від COVID-19 є найвищою у країнах з низьким рівнем вакцинації, свідчить аналіз статистики по Європі. Кількість смертей подекуди у десятки разів вища там, де не хочуть робити щеплення, повідомляє «Німецька хвиля». Щоб пересвідчитися у дієвості вакцин, не треба навіть читати наукові дослідження. Достатньо подивитися статистику країн там, де вакцинуються, і там, де ні. Адаже аналіз статистичних даних країн Європи дає доволі чітку картину: де менше вакцинованих — там більше смертей.

Найвищі в Європі показники смертності з початку пандемії, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, спостерігаються у Боснії та Герцеговині. Від коронавірусної хвороби у цій країні померли з початку пандемії понад 11 тисяч людей, тобто 342 людини на сто тисяч населення. Частка летальних випадків у співвідношенні до кількості підтверджених випадків інфікування також є найвищою серед країн Європи. За даними Університету Джонса Хопкінса, вона становить 4,6 відсотка. У країні вакциновані близько 15 відсотків дорослого населення. Це найнижчий показник на континенті.

Другою на континенті за смертністю від COVID-19 є Болгарія. За даними Університету Джонса Хопкінса, у цій країні з початку пандемії в середньому помирали 4,1 відсотка підтверджених інфікованих. Кількість смертей становить 324 на 100 тисяч населення. У Болгарії вакциновані близько 19 відсотків населення — найнижчий показник слідом за Боснією і Герцеговиною. Навіть серед персоналу медичних закладів рівень вакцинації не перевищує 25 відсотків.

Румунія нині переживає найтяжчу хвилю захворюваності на COVID-19 за весь період пандемії. Щодня у країні, за даними ВООЗ, реєструється близько 15 тисяч випадків інфікування. Це у 2-3 рази більше, ніж під час попередньої весняної хвилі. Сплеск захворюваності стався на тлі рівня вакцинації, який не дає надії на колективний імунітет. У Румунії повністю вакциновано близько 29 відсотків населення. Водночас уряд докладає значних зусиль для того, щоби збільшити показники вакцинації. Зокрема, щеплення є обов'язковим для медичного персоналу.

В Україні показники смертності від початку пандемії є дещо вищими за середні по Європі — 2,3 відсотка від загального числа інфікованих, 147 померлих на 100 тисяч населення (розрахунки Університету Джонса Хопкінса). За розрахунками ВООЗ, принаймні однією дозою вакциновані 17 відсотків дорослих українців. Український МОЗ наводить дані у 6,7 мільйона вакцинованих двома дозами.

Найвищий в Європейському Союзі рівень вакцинації, за даними ECDC, в Ірландії (92 відсотки населення двома дозами) і в Португалії (91 відсоток). Кількість смертей у Португалії за останні два тижні становила 9 на сто тисяч населення, а в Ірландії — 14. При тому, що в Ірландії нині один з найсильніших сплесків заражень у Європі (372 випадки на сто тисяч населення за 14 днів), смертність тут значно нижча, ніж у країнах з переважно невакцинованим населенням. Зокрема, у Болгарії (402 випадки інфекції на 100 тисяч населення за 14 днів), смертність від COVID-19 у 12 разів вища, ніж в Ірландії (168 проти 14 на сто тисяч населення за 14 днів). У Румунії смертність за 14 днів становила 164 на сто тисяч населення. ■

Борис ВАСИЛЬЧЕНКО, учасник Другої світової війни

Для початку наведу одну цитату. «Выражение «русская земля» знакомо и летописи, и поэтическим произведениям этого времени (XIII—XV ст.), но им обозначалась Киевская область, а поскольку Киеву принадлежала гегемония по всей южной Руси, и вся эта последняя. Из Новгорода или Владимира ездили «в Русь», но сами Новгород и Владимир Русью не были», — писав російський історик Микола Покровський. І не тільки він, а й уся історична наука чітко визначає, що, починаючи з VII—VIII століть, світ знав, що Русь — це Київ та величні простори навколо нього, це та країна, яка пізніше, не втративши найменування Русі, стала зватися Україною. Іншої Русі немає і бути не може.

Але згодом, у XII-XIII ст., з'явилася країна, відома європейцям під назвою Моксель, згодом Московія, а у XVIII ст. — Росія. Та країна «прихватувала» назву та історію Русі, а у XIX ст. та в подальшому проголосила: «Украины не было, нет и быть не может!».

Територія Московії, або, власне, Великої Росії, за визначенням європейських учених і, зокрема Енгельса, «єсть область, у которой на крайнем западе находятся губернии Псковская и Смоленская, а на крайнем юге — Курская и Воронежская». Решта територій імперії — то результат загарбання і поневолення «инородцев». Карл Маркс писав про московитів, що вони взагалі не слов'яни, вони intrus, тобто ті, які незаконно вдерлися на територію слов'ян, і їх треба загнати подалі за Дніпро, щоб московська зараза (тероризм, крадіяство і корупція, нецензурщина, розбійницькі війни) не розповсюджувалася по світу.

Путін та «вчення» його попередників

Нещодавно московитський диктатор Путін видав «твір» про те, що росіяни та українці — єдиний народ, а українська мова придумана австрійським генштабом під час Першої світової війни. Чергова московська «блекота» в стилі «не было, нет (це про Україну!) и быть не может». І Путін тут продовжує політику нищення України, як це робили царі, генсеки, словом усі правителі «єдиної і недеміної».

Володимир Винниченко у книзі «Відродження нації» наводить «Один наказ Катерини II, який став неможливою усіх руських урядів»: «Думка, що вони (малороси) є нація, абсолютно відмінна від нашої і аморальна... Борітеся, — наказувала цариця, — з їхніми ... республіканськими ідеями. Треба примусити їх найделікатнішим способом зрусифікуватись».

Нічого нового не видав «нагора» і Путін. Московські «вожді» нерідко робили «відкриття», які подавалися тому народу як щось архіважливе, чого ніхто ніколи ще не знав. Свого часу його попередник недовчений, за освітою піп, Сталін написав твір «Марксизм і питання мовознавства», в якому «відкрив» питання розвитку мов у всьому світі, критикував ученого мовознавця Мара, який знав 82 мови світу, хоч сам вождь знав лише грузинську та погано говорив російською. За життя ще встиг написати книгу «Економічні проблеми соціалізму в СРСР». В ній цей «класик марксизму-ленінізму» проголошував, що комунізм в СРСР настане тоді, коли міська промисловість вироблятиме масу товарів, достатню, аби забезпечити і місто, і село промисловими товарами, а колгоспне село вироблятиме стільки сільськогосподарської продукції, що вистачить і селу, і місту. Ось тоді, вчив вождь, відбудеться безгрошовий обмін товарів, потреба в грошах відпаде і настане комунізм, а сам вождь збирався ще й пожити при комунізмі. Ті «твори» вивчали в усіх школах, навчальних закладах, трудових колективах, в армії та на флоті. Але помер «вождь всіх народів» — і всю його маячню забули.

Інший володар Кремля, «наш дорогий Леонід Ільіч», написав декілька книг, зокрема «Мала земля», де згадував, як маршал Жуков, прибавши на Малу землю, шукав зустрічі з полковником Брежнєвим. А ще були книги «Відродження», «Спогади» «Біографія», «Цілина» та інші. Як і твори попереднього «вож-

дья», ці книги вивчали за вже накатаною схемою. А донецький «русский» театр опери та балету поставив по твору Брежнєва балет «Цілина», де головний герой балету (звісно ж, автор книги) мовою танцю в карколомних фуєте зображав завдяки «мудрому керівництву Леоніда Ільіча» отримання нечуваних урожаїв пшениці в казахських степах. До речі, цей балет мали «щастя» бачити і кияни на сцені Київського театру опери та балету.

І ось новий «вождь» робить «відкриття» про «єдиний народ», і нову маячню вивчають у сучасній Московії, зокрема за наказом міністра оборони в армії. І вірять або вдають, що вірять, що то є істина в останній інстанції.

Такі різні два народи — українці та московити

Для того, щоб спростувати чергового московського псевдоісторика, розглянемо питання про походження обох народів, спочатку українського як більш древнього і який виріс із могутнього всеслов'янського дерева, а потім московського, який виплотився із фінського, змішаного з татаромонгольським середовищем, народу.

Про походження та спосіб життя слов'янського світу писали історики: візантійський Прокопій Кесарійський, готський Йордан у VI ст. н. е., чеський вчений XIX ст. Шафарик, український Михайло Грушевський та інші.

Літописці Прокопій та Йордан свідчать, що вже в V-VI ст. слов'яни жили на територіях біля Дніпра, Дунаю, Вісли, Дністра та Прип'яті. Описуючи спосіб життя сучасних йому слов'ян, Прокопій пише: «У цих племен, слов'ян і антів, урядує не одна людина, з давнини вони живуть у народостворінні (демократії)». Ось де треба шукати виток ментальності запорозьких козаків та й українців у цілому! Правильно підмічено відмінність між українцями та москочитами: «у вас царь, у нас — демократія, ніколи не будем братьями!».

Павел Шафарик робить висновок, що «слов'яни вже «у давнину» були відомі грекам і римлянам під ім'ям, спільним цілому народові». Вітчизняні та зарубіжні історики пишуть, що східні слов'яни, відомі Йордану та Прокопію Кесарійському під назвою анти, створили згодом могутню середньовічну державу з назвою Русь, або Київська Русь.

«Східнослов'янські пле-

МІФОТВОРЦІ

Назвавшись СВЯТИМ

Чергова московська блекота, або «Вчення» Путіна про «єдиний народ»

Малюнок Сергія Йолкіна з сайту dw.com.

на, — пише доктор історичних наук К. Гуслистий, — виступають у найдавнішому літописі «Повість врем'яних літ», складеному в Києві на початку XII ст., під спільною назвою «Русь». Вона відома у топоніміці Середнього Придніпров'я (річка Рось) та в найменуванні племені росів (русів). Починаючи з VI століття нашої ери іменем Русь, Руська земля називався союз східнослов'янських племен у Середньому Придніпров'ї».

Вчені-історики доводять синхронність виникнення назв Русь і Україна. «Найчіткіше робить це, — пише у виданій Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні Академії наук України Григорій Новак у праці «Україні: звідки ми і наша мова», — відома письменниця і вчена

назва країни — Україна. Так чинять, зокрема, Павло Халебський («Україна — земля козаків»), Гійом де Боплан («Опис України»), Проспер Меріме («Українські козаки») та інші історики різних часів. Україна як держава звучить в універсалах Богдана Хмельницького та інших гетьманів. І, нарешті, з'явилася праця найвидатнішого, за визначенням А. Луначарського, історика всього слов'янського світу Михайла Грушевського «Історія України — Руси».

Мова українців

Русь мала і мову «свою, чудову». Свідченням того є літературно-історичний твір «Слово о полку Ігоревім». А що його написав русин-українець, пре-

Пушкін мав рацію: розміщення Росії в Європі — помилка географії. Російське населення не тільки відмінне від європейців, а й радикально протилежне Європі.

Раїса Іванченко у статті «Якщо в нас відібрати історію» («Літературна Україна» 11 жовтня 1990 р.). Зокрема, вона стверджує, що в VI — IX ст. на середній Наддніпрянщині по правих притоках Дніпра жило східнослов'янське плем'я росів (русів, русичів, русинів), яке входило до антського союзу племен і стало «цетром» давньоруської народності. Ті роси згодом створили велику державу — Київську Русь... Роси якраз і були першими українцями».

Вчений Григорій Півторак пише, що етнічний рус (hrus) уперше згадується в сирійській хроніці VI ст. н. е., а «в IX ст. назва Русь як країна і народ не раз згадується арабськими письменниками, які дуже добре знали тодішню географію».

Починаючи з 1187 року, по-руч із назвою Русь вживається

красно і чесно (!) доводить російський письменник XIX ст. Іван Прижов.

У творі «Быт Малороссии по памятникам ее литературы с XI по XVIII век» він пише: «Слово отыскано случайно Мусиным-Пушкиным в 1795 году в одном сборнике, погибшем во время пожара 1812 г. Мусин-Пушкин издал текст «Слова» в 1800 году, а потом Пекарскому удалось найти в бумагах Екатерины II другой список, посланный Мусиным-Пушкиным для царицы. Москвичи, в руки которых прежде всего попало «Слово», не могли его прочитать (виделення Прижова), прибегли к странному объяснению и поняли только тогда, когда за разработку взяли люди, знавшие южнорусский язык (южнорусы). Себого — українці, які розуміли древньоукраїнську (руську) мову.

Походження та ментальність московитів

Тепер розглянемо деякі аспекти походження та ментальності московитів. «Великоруське плем'я... — писав В. Ключевський, — у краї, що лежав поза старою корінною Руссю і в XII ст. був більше інородницьким, ніж руським краєм... Фінські племена розташовувалися серед лісів і боліт центральної й північної Росії ще в той час, коли тут не було помітно жодних слідів присутності слов'ян... Наша великоруська фізіономія не зовсім точно відтворює спільнослов'янські риси».

Московія народжувалася з суміші фінських племен та племен тюркського походження, які як завойовники прийшли в Моксель, і остання на декілька століть стала улусом Золотої Орди.

Мінялися часи, йшли століття, мінялися люди і цілі країни, але московит, як пише Володимир Білінський, «ще сотні років лишався диким, злостим і жорстоким; він не перейняв звичаїв, культури і суспільний лад новгородців; він цурався цього, як ворожого і незрозумілого. Московит... не мав потреби в освіті та демократії. Він, як і за всіх часів, розумів лише варварську силу й право сильного... Росія — велетенська могила, куди сотні років московський істеблшмент кидав мільйони трупів росіян і неросійських народів заради примарної імперської ідеї».

Москва, цей «третій Рим», розуміла, що поки народ, який потрапив у рабство, не втратив своєї мови, шанувати свою історію — він до кінця не переможений. Тому й ницилася наша мова, була заборонена наша історія. Старше покоління ще пам'ятає концепцію про «нову общность — советский народ», мова яко-го, звісно ж, російська.

І ось тепер повторення пройденого — «одкровення» Путі-

МІФОТВОРЦІ

Петром,
не станеш

Малюнок із сайту pricoliska.ru.

на про те, що української мови не існує, бо ми — єдиний народ. Та він не оригінальний у своєму «жанрі». Про небезпеку мови для імперії зла в горезвісному Ёмському указі йшлося: «Якщо допустити... утворення літератури на українському нарччі, то це означало б... можливість відірвання України від Росії».

Але, незважаючи на шалені утиски та репресії, мова пробила собі дорогу. Як пише докторка наук, професорка Ірина Фаріон, наш Пророк Тарас Шевченко «створив з мови свого села домівку-батьківщину та ідеологію визволення України. Вона зберегла його — а він зберіг цілу націю. Після цього духовний злет української нації, попри подальше поневолення, не потребуватиме нічєї ласки, хіба як щораз більшої кількості українців, навернених у дім власної мови».

Про корінну різницю між українцями і москвитами

Коли Путін говорить, що між українцями і москвитами немає ніякої різниці, не будемо ж, мовляв, ми міряти розміри черепів та обличчя, щоб встановити, хто є хто. Звісно, ми не будемо. Це давно вже зробили вчені Російської академії наук, провівши розкопки захоронень людей у XIV—XVIII ст. на території Росії, України та Білорусі, провівши краниологічне (краниологія — наука про побудову людського черепа і є частиною антропології — науки про людину) дослідження. Погані консультанти були у володаря Кремля. Бо саме при розкопках по черепках вчені встановлюють, хто, які народи та коли вони проживали на даній території.

Тримаю в руках книгу «Происхождение народов Восточной Европы» виданництва Академії наук

СРСР, Інституту етнографії ім. Миклухо-Маклая, в-во «Наука», Москва, 1969. Тираж — 2700. Саме так, менше 3 тисяч. Це в той час, коли популярний на той час журнал «Наука і життя» виходив тиражем понад три мільйони примірників. То чому ж так пошукпалась московська комуністична влада на видання вельми цінної, з наукової точки зору, книги? Відповідь однозначна — не хотілося руйнувати міфи про походження москвитів.

Але гортаємо сторінки тепер уже такої рідкісної книги. Не піддавшись на ідеологічні штампки,

тут не прослідковуються; середньовічні слов'яни України не включили в свій склад етнічні групи, які антропологічно характеризуються наявністю монголоїдного домішку, який говорить на «каких-то фінських языках»; судячи з краниологічних даних, антропологічний тип українців склався на базі антропологічного типу літописних слов'ян.

Вчені відзначають, що «своєобразные особенности черепа были отмечены у вятичей и рязанских кривичей — уменьшенные размеры черепа, некото-

Культура москаля — колись ножака, а тепер — автомат Калашникова, який, до речі, він поцупив у німців.

роє увеличение черепного указателя, уменьшение угла носовых костей к линии профиля». Дослідники визначили, що населення центральних районів Московії — це «тип, который в настоящее время составляет характерное отличие восточно-финских народов и образовался при участии древней монголоидной примеси». Історик і публіцист Володимир Білінський пише, що в часи, коли підводилася «основна історична база» під слов'янське походження Московії, граф О. С. Уваров, провівши розкопки «7729 курганів у колишній Московській, Володимирській, Ярославській, Костромській, Рязанській губерніях, установив, що ті кургани належали винятково мерянському (фінському) етносу VIII—XII... аж до XVII століть». У 1872 році граф видав книгу, в якій безальтернативно доводить, що «слов'янського духу на землі Московії у ті віки не чути».

Історик і публіцист Володимир Білінський пише, що в часи, коли підводилася «основна історична база» під слов'янське походження Московії, граф О. С. Уваров, провівши розкопки «7729 курганів у колишній Московській, Володимирській, Ярославській, Костромській, Рязанській губерніях, установив, що ті кургани належали винятково мерянському (фінському) етносу VIII—XII... аж до XVII століть». У 1872 році граф видав книгу, в якій безальтернативно доводить, що «слов'янського духу на землі Московії у ті віки не чути».

Історик і публіцист Володимир Білінський пише, що в часи, коли підводилася «основна історична база» під слов'янське походження Московії, граф О. С. Уваров, провівши розкопки «7729 курганів у колишній Московській, Володимирській, Ярославській, Костромській, Рязанській губерніях, установив, що ті кургани належали винятково мерянському (фінському) етносу VIII—XII... аж до XVII століть». У 1872 році граф видав книгу, в якій безальтернативно доводить, що «слов'янського духу на землі Московії у ті віки не чути».

Династична схема як засіб фальшування походження москвитів

Щоб довести право «власності» на історію Русі, московські «історики», і серед них Путін, спиралися на династичну схему. Мовляв, київські князі приходили на землі Моксель зі своєю дружиною, і звідти пішов «народ русский». Династична схема, як пише Білінський, «дала можливість уникати поясень про національне походження держави».

Пояснення починалося з Юрія Долгорукого та його сина Андрія (Боголюбського), які зі своїми дружинами приходили княжити на «землю русскую». Перший з них нібито у 1147 році заснував Москву. Але насправді Москва («гнила вода» в перекладі з фінської) була заснована в 1277 році ханом Золотої Орди Менгу-Тимуром. Подальша доля цих київських князів — «національних героїв» Московії — склалася для них вкрай невдало. Киїни прогнали Юрія з Києва, Андрія убили його смерди в Боголюбово, а ставленник обох князів єпископ Феодор був страчений у Києві.

Насправді країною Моксель тривалий час правили не київські князі, а Чингісиди. А в Русі князів розплодилось багато, всім місця на княжому престолі не вистачало, і тому деякі з них ішли «княжити» до диких племен, предків москвитів. А той незначний прощарок у вигляді дружини, який ішов разом зі своїм князем у північні холодні болота (про масове переселення слов'ян із благодатної землі Придніпров'я у дикі болота Моксель — Московії говорити просто недоречно), розчинявся у масі місцевого населення.

Пізніше, одразу після Петра I до Миколи II (а це понад два століття), Росією правили етнічні німці — царі, які набагато краще говорили німецькою чи французькою мовами, ніж російською (навіть Пушкін краще говорив і писав французькою, ніж російською). В архівах збереглися численні листи Миколи II до своєї дружини-німкені та її до нього. Всі листи — німецькою. В ті часи в Росії було повно європейців (чиновники при царському дворі, вчені, гувернанти, офіцери, генерали), які більше говорили німецькою чи французькою, ніж московською.

І що, Росія стала європейською країною? З верховенством права? З демократичним устроєм? Країною без дикого середньовічного деспотизму? Без тероризму по всьому світу? Без безкочнечних воєн з усіма сусідами? А самі москвити перетворилися на німців чи французів? Істина — на поверхні. Бо назвавшись Петром — святым не станеш.

Володимир Білінський, зриваючи брехливу маску з московських «істориків», зазначає, що історія походження народу має писатися не по династичній схемі, а по народній, тобто саме народні маси, а не їх володарі визначають сутність країни. Тоді ж московські писакки, щоб мати можливість поцупити в нас назву «Русь», привласнити нашу історію, блекотати про «єдиний народ», називати себе слов'янами, і придумали династичну схему походження Московії. Ну ніяк не хочеться москвитам визнати історичну справедливість — вони нащадки фінських племен, які змішалися з племенами тюркського походження, що прийшли на землі Моксель спочатку як завойовники (Хан Батий та інші), а потім залишилися там назавжди, створивши так званий «рус-

скій народ». Слов'янством, як бачимо, там і не пахло!

Пушкін мав рацію: розміщення Росії в Європі — помилка географії. Російське населення не тільки відмінне від європейців, а й радикально протилежне Європі.

Дипломат і письменник Юрій Щербак пише про росіян: «Народ — невиліковно хворий на шовінізм, бундючність, самозвеличування перед іншими народами — і п'яна деградація. Не Путін керує цим народом, а народ ним. Опорою путінського режиму стали люмпени — малоосвічені, зомбоване урядовим телебаченням маси населення».

Епілог

Подорожуючи Україною, син патріарха Антіохії Павло Халепський констатував, що в Україні в кожному селі є школа, практично всі українці освічені, а півчч в храмах розуміються на нотній грамоті. Пройшло понад два століття після «воссоединення» — й Україна стала країною суцільної неграмотності, про що говорив у своїй промові в Думі у 1913 році депутат Г. Петровський. Українці, писав О. Довженко, були єдиним народом у Європі, якому було заборонено знати свою історію, і він її не знав.

Після «Великого октябрю» Московія у збройний спосіб ліквідувала нашу державу, забрала у селян землю, провела колективізацію, вчинила голодомори, репресії і разом із гітлерівською Німеччиною затіяла Другу світову війну з примарною метою світового панування.

Під виглядом інтернаціоналізму шаленими темпами здійснювалась русифікація, яка, за визначенням академіка О. Потебні, «призводить до аморальності, мерзотності запустіння, послаблення енергії мислення».

Нині з гаслами «очистити Україну от бандеровцев», «освободити ісконно русский город Киев» нинішній уламок Золотої Орди готує широкомасштабну окупацію нашої Вітчизни Русі — України.

Коли у 1994 році Московія напала на Чечню і почалася друга (перша була у XIX ст.) москово-чеченська війна, Дмитро Павличко писав: «Приїде знахабнілий москаль і до нас, як зруйнує Чечню!» Як в воду дивився! Але поет застерігав, що хай «стара курва Європа» не думає, що їй минеться, бо «приїде знахабнілий москаль і в Париж, як зруйнує Чечню!» А «стара курва Європа» щось лише «мимрить». Можливо, жде, поки знахабнілий москаль приїде в Париж?

А що діяти нам, українцям, яким знахабнілий монголомоскаль загрожувє черговою двадцять п'ятою війною? Звісно, готуватися. На всіх фронтах: військових, економічних, пропагандистських та укріплювати міжнародні союзи з тими, хто розуміє, що москаль — агресор, а Путін — терорист і вбивця. Українці не раз доводили, що вони вміють себе захистити.

Максим Тадейович Рильський писав: «Сучасний українець — син нації, яка стоїть на вершинах сучасної культури».

А що москаль? Його культура — колись ножака, а тепер — автомат Калашникова, який, до речі, він поцупив у німців.

І ми — єдиний народ? Тільки ідіот може в те повірити.

Тому як гасло, яке програма до дії звучать слова Національного Гімну «згинуть наші воріженьки». І маємо робити все, аби ці слова стали дійсністю. ■

Володимир МЕЛЬНИК,
кандидат фізико-математичних
наук, доцент
Київ

Раніше Київ було поділено на дільниці, кожна міська поліклініка обслуговувала групу прилеглих дільниць. За кожним таким сегментом закріплювався дільничний терапевт, якого можна було викликати додому. Якщо ваш терапевт був хворий чи відсутній з інших причин, його хтось заміняв. При потребі пацієнт міг звернутися безпосередньо до вузького спеціаліста (окуліста тощо). Зрозуміло, траплялися і черги, але термінових хворих приймали без черг.

Медична реформа постала в Україні в 2016 році. До нашої сім'ї вона докотилася у 2018 році, коли кожний прописаний у Києві громадянин мав обрати сімейного лікаря на свій смак у будь-якому медзакладі Києва. Оскільки моя сім'я була більш-менш знайома лише з дільничним терапевтом, то ми й обрали її сімейним лікарем (поліклініка №3, вул. Петра Курінного, 2, — ПН№3). Свобода у виборі лікаря виглядала як дотепний жарт, оскільки добиратися до лікаря вам потрібно самому, бо за місцем проживання сімейні лікарі своїх хворих не обслуговують. Так в одну мить кияни позбулися половини своїх медичних послуг. (Варто зауважити, що в найрозвиненіших країнах виклик лікаря на дім не практикується. У разі нагальної необхідності викликають невідклад-

ІНШИЙ ПОГЛЯД

Біганина з бар'єрами,

або Як було і як стало в процесі медичної реформи

ну допомогу. — Ред.)

Однак за інерцією друга половина послуг надавалася так, як і раніше. Наприклад, у 2019 році в мене на одній з ніг одразу в кількох місцях відкрилася невелика кровотеча з незрозумілих причин. Негайно прийшов до сімейного лікаря, вона призначила мені ліки, які я вживав кілька місяців, і досить швидко хвороба відступила. Допомога ефективна, якщо вона своєчасна.

Тепер усе інакше. Захворів у серпні 2020 року. Симптоми спантеличили лікарів, два місяці вони марно підбирали лікування, з'ясували лише, що у виділеннях є прихована кров. Від сімейного лікаря отримав направлення на комп'ютерну томографію (КТ) з контрастуванням і на магнітно-резонансну томографію (МРТ) з підсиленням. У цей час випадково я почав профілактичний прийом ліків від зовсім іншого захворювання — і за кілька днів симптоми основного захворювання зникли. Я миттю закрив медичну тематику.

Однак у лютому і червні 2021 року хвороба поновлювалася. Вирішив прийняти пораду сімейного лікаря з'ясувати

діагноз, яку вона дала ще попереднього року. З її направленням, отриманим тоді, в міському діагностичному центрі (МДЦ) безкоштовно (коштувало 800 гривень на витратні матеріали) пройшов КТ. Процедуру чекав два місяці, і сталася вона 9 серпня. На КТ прийшов хвилин за 15 до призначеного часу, але чекав її години дві. Співробітники пояснили, що вони приймають непланових хворих. Результат отримав 12 серпня, теж після двогодинного очікування, через що не зміг прийти до сімейного лікаря на запланований час. Довелося записуватися знову на найближчий можливий час 26 серпня. Висновок КТ починається і закінчується словами: «...Медична документація в повному обсязі не надана...». Такий початок здивував. Я отримав інструкцію про підготовку до дослідження з 9 пунктів і виконав усе, в тому числі надав довідку про операцію 1983 року й оновив аналіз крові.

Сімейна лікарка висновки КТ прокоментувала так: «Тут про все потроху», — і направила мене до чотирьох вузьких спеціалістів. Онколог поліклініки для тлумачення документа-

ренаправив мене у міський онкоцентр. Лікар онкоцентру зауважив про КТ: «Тут нічого нема», — і 9 вересня призначив мені МРТ з підсиленням. Оскільки онкоцентр таку процедуру не здійснює, то він повернув мене до сімейного лікаря, яка повторно видала мені необхідні направлення на МРТ і надала буклет приватної фірми, де можна пройти МРТ без будь-яких застережень (там сучасніша апаратура). Але я пенсіонер, і платне обстеження в приватній клініці мені недоступне.

На сайті КМДА написано, що в Києві можна отримати КТ і МРТ безкоштовно, для чого з направленням від лікаря слід звернутися до головного лікаря установи. Я так і зробив і пішов до заступника головного лікаря, яка на той момент була присутня. Вислухавши питання, лікар щось пробурмотіла про інших лікарів і кудись дуже поспішала. 22 вересня подав заяву до департаменту охорони здоров'я КМДА, додавши: «Я маю 81 рік, відношусь до категорії ризику щодо коронавірусу і сподіваюся, що Ви скоротите мою біганину між медичними кабінетами й установами за безкоштовним МРТ. Додаток: 1)-2) на-

правлення на МРТ; 3) висновок КТ; 4) призначення від лікаря міського онкоцентру; 5) довідка 1983 року про операцію».

Оптимісти вважають, що гірше вже не буде, а песимісти переконані, що ще буде. Відповідь на мою заяву вразила: скаргу на керівництво ПН№3 направили на розгляд до ПН№3. У відповіді на двох сторінках машинопису надано цитати з наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28.02.2020 №586, і в такий спосіб дійшли висновку: «...ініціатором направлення на додаткове обстеження виступає лікар-онколог, то питання оформлення електронного направлення в цьому разі відноситься до його компетенції. Відповідні роз'яснення були надані Вам заступником директора з медичного обслуговування закладу Кривошеєвою О. Д. в особистій розмові». Додатково повідомили, що звертатися можна також до МДЦ. У МДЦ таку процедуру не здійснюють через поломку приладу. Звернення до поліклініки НАНУ і в інститут Шалімова теж були марними — там безкоштовно вже не обслуговують.

На закінчення дозволю собі пораду КМДА: зніміть зі свого сайту повідомлення, що в Києві МРТ можна пройти безкоштовно. А чи варто там безкоштовно проходити КТ (значне опромінення) — нехай читачі вирішують самі. Про закриття лікарень, диспансерів, про отримання довідки про смерть людини тощо — то вже інша тема. ■

Антон КАДЕНЮК
Житомир

ОКРУШИНИ

Постолами від Кенігсберга до Хакасії

Прості історії з непростого життя українців

Хочу поділитися своїми спогадами про... постоло. Але не те легке й зручне взуття, у якому витанцюють учасники танцювальних колективів Прикарпаття чи Закарпаття, а ті трудові постоло, які свого часу чемно служили моему та старшому поколінням.

Хочу розповісти про постоло мого вуйка. Де і хто їх виготовив, коли вуйко їх придбав — невідомо, лиш знаю, що ні влітку, ні взимку він з ними не розлучався.

З другим приходом совітів у Західну Україну навесні 1944 року їм потрібні були воїни, щоб добити нацистську нечисть. Радянська армія не роздумуючи поповнювала свої лави старим, уже апробованим методом — вручали повідомлення з'явитися у сільську раду (не знаю, як там у містах було), а когось просто вилучували на вулицях, і це вже вважалось, що військовий — у Радянській армії. Проте мудрі наші хлопці таку практику «призову» розгадали і, рятуючись від «добровільного призову», ховалися хто в лісі, хто в полі, аби не бути в селі під час «вилову» призовників. Але й радянська влада не дримала: раненько-рано оточували село і тут уже згрібали всіх чоловіків, яким не вдалося на той час утекти. Так вийшло і з моїм вуйком: до сходу сонця він мав мету вийти з села і, поки не закінчиться облоги, пересидіти в полі чи в лісі. Та щойно він вийшов у поле, як наштотувся на цілу армію вояків, що оточили село. Взутий у легкі постоло, вуйко дременув так, що його не могли наздогнати солдати у важких чоботях. Проте було на-

казано стріляти по втікачу, тож, обираючи між мобілізацією і смертю, мій родич вирішив здатися. Отак у тих постолох його й забрали на фронт.

Після закінчення війни вуйко повернувся до рідного села й оповідав, що воював на найгарячіших ділянках фронту, захищав Кенігсберг (нині Калінінград, РФ). Багато цікавого розповів вуйко, проте найцікавіше те, що повернувся додому він у тих самих постолох, у яких його «мобілізували». Для порядку новобранця одягнули в нову форму, видали пілотку з зірочкою, а ось із взуттям вийшла замінка — у вуйка були такі великі ноги, що потрібного розміру чобіт не знайшлося. Сказали почекаати, доки знайдуть «спецвзуття». Так і провоював мій родич до перемоги у тих домашніх постолох, у них і додому повернувся.

Після війни радянська влада посилювала репресії проти галичан, які продовжували національно-визвольну боротьбу. За найменші зв'язки з підпіллям висилали цілими сім'ями. Радянський Союз великий — Сибір, Колима, є куди галичан порозкидати, що й робилось. Спочатку треба було знищити Греко-католицьку церкву, що й було успішно зроблено, а вже потім почалося масове ви-

селення. Під репресії потрапила і сім'я моєї тітки, рідної сестри батька. Причиною арешту і вислання було те, що її син Василько був у бандерівцях і в бою з МДБ над Дністром загинув. Усю родину мали вислати, а коли вуйко побачив, у якому взутті чоловік моєї тітки мав вирушати в далеку дорогу, і знаючи, які в Сибіру морози, віддав йому свої постоло.

Та на цьому історія цієї зв'язки не закінчилася. Уже в 70-х роках за планом штабу Сибірського воєнного округу полк, у якому я служив, було направлено для здійснення залізничного маршу від міста Бійськ (Алтайський край) до станції Абаза (Хакасія). Успішно провівши навчання, я звернувся до керівництва з проханням відвідати родичів, які проживали недалеко. Для рідних, яких я не бачив з далекого 1948 року, це була несподіванка. Але ще більшою несподіванкою було те, як чоловік моєї тітки показав мені сховані у скрині як найдорожчу реліквію постоло, які врятували його від невідворотної загибелі в люті морози.

Здавалося б, така проста історія про елемент національного вбрання, але скільки історичних епізодів пов'язано з ним, які з історією всього нашого народу... ■

Осінь. Хтось любить цю пору року, а дехто впадає в депресію від думки про зиму, що невблаганно насувається. Проте потрібно шукати позитив в усьому — в шурхоті опалого листя, в багатстві осінньої палітри, в дарах природи, якими щедро поділилася матінка-земля, в чудових емоціях, які викликає прогулянка парками й лісами, одягненими в золото-багрянні шати.

ПОЛІТПАРНАС

Про щирість

Микола ЦИВІРКО
Київ

Не тільки «...емпірокритицизм», а й «тарілок товариство чистих»... Так, мали вожді по кілька харизм, Вміли імідж творити марксисти. Чи всі вони циніками були? Часом лисиць відпускали з миром, а то виймали декрет з-під поли: «Гастелітв'я» всіх, хто мастить миром!»...

Сосо вино грузинське полюбляв... Щиро чи тому, що треба було маскувати ланцюг кривавих плям? Нічим ніколи не гребували!.. Щирість шукаю я вдень з ліхтарем. І, звісно, не у вождів замшілих, нав'язуваних нам з букварем, а в тих, чия душа має крила...

Катерина БАЧИНЬСКА

■ ГАРЯЧА ТЕМА

Захворюваність зростає

Майже 21 тисячу випадків коронавірусу підтвердили в Україні за минулу добу. Госпіталізували шість тисяч пацієнтів. Померли 386 хворих. Минулого тижня також було зафіксовано найбільшу кількість нових випадків хвороби за добу від початку пандемії — 23 тисячі 785. Цей антирекорд був встановлений у четвер. Тоді ж зафіксували і рекордну добову кількість летальних випадків — 614. «Суто фактор вакцинації за останні чотири місяці вже врятував 2,5 тисячі життів, а це розмір населення міста Батурина Чернігівської області. Штам «Дельта», який сьогодні лютує в Україні, має особливості — він не прогнозований як у поширенні на території країни, так і в перебігу хвороби, яку він провокує. Сьогодні тим, хто пропугує антивакцинаторство, хотів би наголосити, що за чіткою відмовою вакцинуватись у реанімаціях розплачуються медики, працюючи 24 на 7», — зазначив міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко.

Локдаун запроваджувати не будуть

Найбільше нових інфікованих на Дніпропетровщині. Лідерами за поширенням ковіду також є Львівська, Харківська, Одеська і Донецька області. Більшість областей в Україні відповідають «помаранчевій» зоні карантину. Про це свідчать дані Міністерства охорони здоров'я. «Жовтими» станом на 25 жовтня залишалися лише чотири регіони. Це Вінницька, Закарпатська, Кіровоградська та Полтавська області. Тут діють найм'якші обмеження. «Червоними» є шість областей — Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Одеська, Сумська та Херсонська. У цій зоні заборонено роботу кафе, торговельно-розважальних центрів, закладів культури та спортзалів. Однак якщо персонал і відвідувачі вакциновані — на них такі обмеження не поширюються. «Навіть у «червоній» зоні бізнес і громадські заклади можуть працювати, якщо всі відвідувачі та працівники повністю вакциновані. Ми не плануємо вводити повний локдаун по всій країні та зупиняти економіку. Єдиною альтернативою локдауну є саме масова вакцинація», — заявив прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

Невесела «веселка» ковіду

Україна «червоніє», у владних кабінетах запевняють: врятувати країну може лише масова вакцинація

Нові обмеження в регіонах

Без сертифіката про вакцинацію або негативного тесту на коронавірус — ні в спортзал, ні в ресторан, ні в громадський транспорт. На Буковині посилюють карантин. Нові обмеження запроваджено ще в неділю. Про це повідомили в обласній державній адміністрації. Там зазначили: регіон — за крок до «червоної» зони. Тож в області також заборонили проведення всіх масових заходів. Дотримання карантинних обмежень перевірятимуть спеціальні групи.

Тим часом уже з понеділка школи Херсона перейшли на дистанційне навчання. Усе через погіршення ситуації з коронавірусом. Таке рішення ухвалила міська комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. За словами міських чиновників, із 61 закладу загальної середньої освіти у 33 були діти та викладачі, хворі на ковід. Через це на тиждень (із 25 жовтня) на дистанційне навчання переходять учні 1—11-х класів та вихованці закладів позашкільної освіти.

За даними міських чиновників, у навчальних закладах Херсона дві дози щеплення отримали 81% освітян. А за час вимушених канікул міська влада планує довакцинувати тих, хто отримав поки лише одну дозу.

Гроші на здоров'я

На Черкащині поліція викрила адвокатку під час збуту підроблених ПЛР-тестів на ковід для перетину кордону України. Клієнти правопорушниці не здавали жодних аналізів. Жінці повідомили про підозру у вчиненні правопорушення, слідчі відкрили кримінальне провадження. Поліцейські встановили, що протиправну «схему» організувала юристка однієї з комерційних структур Черкас. Завдяки власним зв'язкам серед представників декількох медлабораторій жінка виготовляла фальшиві документи з негативним результатом на

Біля лікарень — черги із «швидких».
Фото з сайту ukrinform.com.

коронавірус. Ціна однієї довідки для виїзду коштувала 500 гривень, а для в'їзду в Україну — 550. Тож з одного клієнта правопорушниця отримувала близько тисячі гривень.

Невтішні рекорди

Україна — знову друга серед країн Європи за добовою смертністю від ковіду. Більше летальних випадків за добу — лише в Росії. Там черговий антирекорд — 1 тис. 75 загиблих. У світі щодня фіксують майже 500 тисяч нових випадків захворювання на коронавірус. Найбільше інфікованих виявили у Сполучених Штатах, Британії та Росії. Секретар Ради національної безпеки і оборони України Олексій Данілов спрогнозував, що це не останні сумні рекорди для нашої країни, адже кількість смертей від коронавірусу може зрости. «Ми зараз тільки починаємо входити в цей пік. Кількість людей, які гинуть від ковіду, може перевищити за 1 тис. осіб. Люди, які потрапляють на цвинтарі, — це на 99,9% ті, хто не провакцинувався», — заявив пан Данілов.

На сьогодні повністю імунізовані

та отримали дві дози щеплення майже 6 мільйонів 915 тисяч українців. І це все ще менше 20 відсотків населення країни.

Як пересуватися між містами?

З 21 жовтня в Україні діють нові правила пасажирських перевезень між областями. Тепер пасажирі, окрім квитка і паспорта, мають пред'явити COVID-сертифікат або результати ПЛР- чи експрестесту. Перевіритись на наявність вірусу перед відправленням можна на 10 вокзалах країни, коштуватиме це 350 гривень. Також перед відправленням поїзда можна й вакцинуватись. Пункти вакцинації запрацювали теж на 10 вокзалах. А от у Міністерстві охорони здоров'я планують оновити список професій для масової вакцинації. Зараз обов'язкова вакцинація діє для педагогів і державних службовців. До нового переліку збираються внести соціальних працівників, співробітників державних підприємств, установ та організацій, а також працівників критично важливих сфер для функціонування економіки. ■

■ ДОСВІД

Пришвидшити «швидку»

Як у Білозірській громаді на Черкащині економлять гроші

Ганна ВОЛКОВА

Децентралізація змусила громади рахувати кошти. Про досвід, напрацьований у цьому плані, розповідає Володимир Міцук — голова Білозірської територіальної громади Черкаської області, яка була створена ще 2015 року і входила до пілотного проекту Програми модернізації системи соціальної підтримки населення України, що реалізується Міністерством соціальної політики за підтримки Світового банку.

— Раніше на розвиток вторинної ланки медицини наша сільська рада щороку перераховувала до п'яти мільйонів гривень субвенції. Зробивши аудит витрат, виявили величезні переоплати. Побачили, що в Черкаській центральній районній лікарні отримують медичну допомогу всього сімнадцять відсотків хворих нашої громади. Решта з 9 тисяч населення лікується у Смілі та Черкасах, адже туди

добиратися набагато ближче: до Сміли сім кілометрів, до Черкас — 18. А до села Червона Слобода, де розташована районна лікарня — 35. «Швидка», наприклад, мала везти хворого, якому необхідна була екстрена медична допомога, лише в районну лікарню, хоч це значно далі, — говорить голова громади. — Нині все набагато простіше й дешевше. Спонсори подарували нашої громаді сучасний реанімобіль, який поки що єдиний такого рівня в області. Ми зняли з експлуатації старенький УАЗ, а реанімобіль передали на станцію екстреної медичної допомоги в Черкасах з умовою, що він постійно базуватиметься у нас, але за викликами обслуговуватиме також сусідню Степанківську територіальну громаду й частину Руськопільської. При цьому документально зафіксували, що тяжкохворих з Білозірської ТГ реанімобіль доставлятиме до Смілянської багатопрофільної лікарні ім. Софії Бобринської та

до Третньої Черкаської міської лікарні швидкої медичної допомоги. З цими лікувальними закладами уклали договір про співпрацю. І тепер значно економимо на медичному обслуговуванні населення. При тому що його якість набагато поліпшилась.

Також залишаємо у своєму бюджеті невеликі кошти, які колись за вимогою районної лікарні виділяли на медичні препарати для інсулінозалежних. Хоча ними їх забезпечує держава, район все одно просив у нас дотацію. У списку райлікарні значилось 80 інсулінозалежних з нашої громади, і то ці цифри не були достеменно підтвержені. У ході звірки даних виявилось, що насправді у нашої ТГ лише 54 людини потребують інсуліну. Тепер, коли ми перейшли на медичне обслуговування у Смілу, питання дотації взагалі не стоїть, і всі наші інсулінозалежні на 100 відсотків забезпечені життєво необхідними ліками за рахунок держави.

Володимир Міцук: здоров'я людей — пріоритет громади.
Фото автора.

А з 1 жовтня цього року перелік ліків, які входять в урядову програму реімбурсації «Доступні ліки», було розширено препаратами для лікування нецукрового діабету, епілепсії, розладів психіки та поведінки. Це знімає навантаження на місцевий бюджет.

У наших найближчих планах — поліпшити надання медичних послуг на первинному рівні. Ми капітально реконструювали дільничну лікарню: утеплили приміщення, переобладнали все всередині — поліпши-

ли кабінети сімейних лікарів, створили фізіотерапевтичний кабінет, власну лабораторію, закупили сучасне обладнання. Зробили дві палати денного стаціонару. На все це було виділено майже 3 мільйони гривень. Також затвердили список платних послуг. Маємо намір придбати електронний мінірентген-апарат.

Наше завдання у галузі охорони здоров'я — максимально наблизити медичні послуги до мешканців громади і зробити їх якіснішими. ■

Валентина САМЧЕНКО

Чи може здивувати вертепне дійство? Адже традиції навколо різдвяно-новорічних святкувань, до яких нині почали готуватися ще раніше, аніж згадали про «рукавички про запас», — найбільше затребувані і виплекані в Україні.

Однак чи всі знають, що багатьом відоме за назвою вертепне дійство 1770 року, яке показали родині Галаганів у Сокиринцях київські спудеї, — складається з традиційної частини про народження Христа та абсолютно іншої, світської, де звучить, скажімо, усім відома жартівлива «Ой під вишнею, під черешнею»? Це точно не те, що звикли уявляти, коли думаємо про сатирично-побутову інтермедію з бабою-дідом та чортом як дійство нижньої сцени лялькової театральної скриньки.

34 персонажі й у півтора раза більше Запорожець

Команда проєкту «Вертеп. Необарокова містерія», який реалізували за підтримки Українського культурного фонду, взяла Сокиринський (Галаганівський) вертеп XVIII століття, який є найдавнішим зі збережених вертепів України, — і, не змінюючи музики та тексту, осучаснила його. Здійснили щонайменше дві місії. Перше — оцифрували тексти та ноти. Їх уже розмістили для загального доступу і користування на сайті Музею театрального, музичного та кіномистецтва.

А також уже представили у верхній залі дзвіниці національного заповідника «Києво-Печерська лавра» сучасну інсценізацію дійства, якому вже 251 рік, й надалі планують її показувати глядачам. «У творенні постановки нам було важливо не просто працювати з літературними версіями, а відтворити унікальну барокову музику та мову кінця XVIII століття», — розповів куратор та вокаліст проєкту «Вертеп. Необарокова містерія» Руслан Кірш.

Оригінальний примірник рукопису тексту з нотами Сокиринського вертепу не дійшов до нашого часу. У другій

ТРАДИЦІЇ

«Ой під вишнею, під черешнею» вертеп

У Києві інсценізували дійство, яке вперше показували 1770 року спудеї Києво-Могилянської академії родині Галаганів у Сокиринцях

Перша частина вертепного дійства — традиційно про народження Христа. Фото надане організаторами проєкту.

половині XIX ст. з нього переписали копію. І цей раритет разом з оригінальною вертепною скринькою XVIII ст. зберігається в експозиції Музею театрального, музичного та кіномистецтва, розташованого на території Києво-Печерської лаври.

Вертепне дійство у 1770 році показали родині Галаганів у Сокиринцях (тепер це Чернігівська область) спудеї Києво-Могилянської академії. Відтоді вертеп побутовував у тому маєтку понад століття, стверджують дослідники. Господар — український політичний діяч доби Гетьманщини (1764 року Кирила Розумовського змусили зректися гетьманства), полковник Прилуцького адміністративного полку, який на тоді уже кілька років як відійшов від державної роботи, Григорій Гнатович Галаган (1716—1777) і його гості, як ми кажемо тепер, після прем'єрного показу були зачудовані. За доброму гру артистів щедро винагородили, а вони у відповідь подарували вертепну скриньку з ляль-

ками та текст. Далі партитуру передали місцевому церковному хору.

Уже Григорій Павлович Галаган (1819—1888) надрукував сюжет у виданні «Київська старовина» у 1882 році. Текст також був виданий у збірнику Євгена Марковського «Український Вертеп» у 1929-му. У травні того року, до речі, копії експонатів Сокиринського вертепу з успіхом демонстрували на виставці лялькового театру в Празі.

Вертеп перевезли з Прилуцького окружного музею у Київ у 1927 році. Скриня, ляльки та повний текст із нотами були віднайдені завдяки зусиллям театрознавця і першого директора (1926—1936) Театрального музею Петра Рудіна, якого згодом заарештували органи НКВС і довели до смерті 1941 року (по смертно реабілітований).

Дерев'яна скриня Сокиринського вертепу є найвишуканішою з усіх відомих та налічує тридцять п'ять ляльок. Усі вони, крім Діви Марії, зроблені

з дерева. Рухаються персонажі по прорізах у підлозі, вкритій зачичим хутром, за допомогою прикріплених до них низу дротів. Вражають костюми всіх героїв, особливо янголів і трьох царів, на яких розшите золотом вбрання. Розміром виділяється лялька козака-запорожця, яка у півтора раза більша, оскільки він є головним героєм другої світської дії вертепу.

Чотириголосся із клавесином

У постановці «Вертеп. Необарокова містерія», повністю відновлюючи текст і музику за 251-річною першоосновою, додано актуальних перформативних практик. А ще режисер Богдан Поліщук не просто зробив глядачів споглядальниками зі сторони, а завів їх усередину дійства, розмістивши на рухомому колі, навколо якого творять містерію виконавці, ще й власноруч обертаючи періодично цю платформу, засвідчуючи рух часу і Землі.

Усі ролі виконують актори-музиканти Руслан Кірш, Надія Купчинська, Олексій Фіщук та Любов Тітаренко. «Ідеально заспіване чотириголосся в ідеальній для цього (і складній при цьому) акустиці. Мінімалістична і водночас мегапромовиста, часом до болю, дія», — прокоментував після перегляду радіоведучий Роман Коляда.

«Ідея вертепу народилася в мене як мрія про ідеальну виставу в реальному світі.

Наш перформанс поєднує несподівані речі. Сучасну театральну мову і точний історично-інформований стиль виконання, високу професійну виконавську майстерність із безпосередністю наших історичних прототипів», — розповідає Руслан Кірш, вокаліст-перформер.

Попередньо рукопис Сокиринського вертепу команда розшифрувала разом зі знавою мистецтвознавицею Євгенією Ігнатенко. У перформансі звучить клавесин. Хоча могли бути кобза або скрипка.

Сценографія Олена Поліщук у візуальному рішенні спиралася на барокову орнаментику, яка характеризувалась пишністю, урочистістю і динамічністю, використовуючи рослинні та алегоричні елементи. Силуети костюмів першої частини вертепного дійства віддалено нагадують вбрання українського та західноєвропейського духовенства. «Водночас намагалася переосмислити їх через призму погляду людини XXI століття», — акцентує художниця.

Різдвяний кант на початку Галаганівського вертепу починається зі слів: «Ангели, знизжайтеся, ко землі зближайтеся» — частково перероблений четвертий вірш Григорія Сковороди з його «Саду божественних пісень». Це ще одне свідчення того, що над текстами вертепу працювали люди, які знали актуальні твори своїх сучасників. А вже вірші, що ввійшли до однойменної збірки філософа-мандрівника, були написані ним упродовж 1753—1785 років, а вперше видані вже у 1861 році. Хтозна, можливо, і Григорій Савич долучався до творення Сокиринського вертепу, припускають творці дійства «Вертеп. Необарокова містерія». У будь-якому випадку це той мистецький спадок, у який варто зануритися.

P.S. Тексти та ноти Сокиринського (Галаганівського) вертепу XVIII століття можна знайти за посиланням Сокиринський вертеп | Museum (tmf-museum.com). На скані старої книжки треба натиснути напис «Дивитися ноти». ■

Валентина САМЧЕНКО

У столичному театрі «Сузір'я» фотовиставкою нагадують про цьогорічне 80-ліття знакового актора Івана Миколайчука, який пішов у засвіти ще зовсім молодим у 1987 році. Утім він устиг зіграти аж 34 ролі, написати 9 сценаріїв та втілити дві режисерські роботи. А «Тіні забутих предків» (1965), де перевтілювався в Івана Палійчука, назавжди ввійшли до золотого фонду світової кінематографії.

Упорядковував фотовиставку «Тисяча снопів вітру. Життя після смерті» відомий кінооператор, який із режисером Іваном Миколайчуком знімав знаменитий «Вавилон XX» (1979) за мотивами роману Василя Земляка «Лебедина зграя». Окремі представлені світлина зробив, власне, Юрій Гармаш.

Де був Іван Миколайчук — там створювалася магія, каже кінознавець Сергій Тримбач, який представив на відкритті фотовиставки свою нову книгу «Іван Миколайчук. Містерія життя». «Сьогодні важко уявити, що дружок сучасника театрального інституту імені Карпенка-Жарого запрошують одразу у дві картини на головні ролі,

ПОСТАТЬ

Містерія і древо

В Україні продовжують вшановувати Івана Миколайчука у рік його 80-ліття

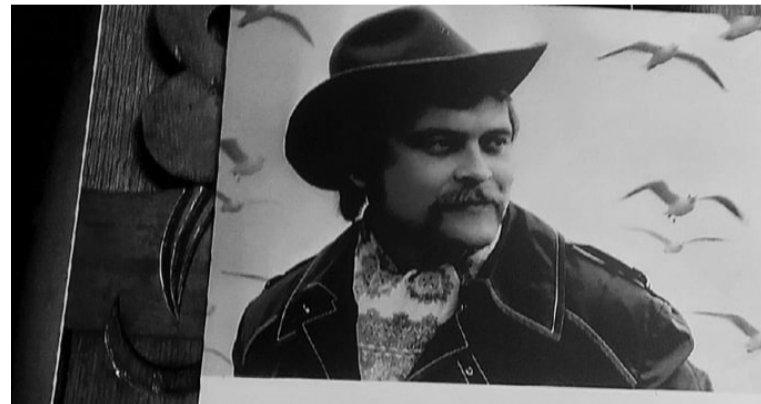
— розмірковує Сергій Васильович. — Причому в обох випадках уже були затвержені актори. В одному — Юхтін, прекрасний російський актор. Я тільки недавно прочитав: коли Параджанов показав йому проби з Миколайчуком, — він відразу сказав, що відмовляється: «Знімай цього!» У другому — Микола Губенко з України, який відмовився грати українською мовою у кадрі. Володимир Денисенко навіть пропонував зіграти роль поету Дмитру Павличку».

Кінознавець повідомив, що нещодавно «Тіні забутих предків», «Камінний хрест», «Вечір на Івана Купала» та «Білий птах із чорною ознакою» показали на міжнародному фестивалі в Пекіні у програмі ретроспективи українських фільмів. У трьох із них головні ролі виконала присутня на відкритті фотовиставки у Києві Лариса Кадочнико-

ва. І так само в трьох із названих — Іван Миколайчук. Два фільми з названої кінокласики — робота оператора Юрія Іллєнка.

Йшлося і про пісенну сутність Івана Миколайчука. Одна з трьох неперевершених співачок тріо «Золоті ключі», створення якого, по суті, ініціював актор, — Валентина Коротя-Ковальська представила книжку «Пісенне древо Івана Миколайчука», яка існує ще лише у двох примірниках. Один із них — у Чернівцях. Їх встигали відрукувати до 3 серпня — ювілейного дня народження актора.

З кожним роком харизма Івана Миколайчука, геніальність і велич якого вже канонічні, набирає нових відтінків. А розгадувати таємницю феномену народженого в Чорторії Чернівецької області самородка можна безкінечно. ■

Сергій Тримбач та Лариса Кадочникова на відкритті виставки «Тисяча снопів вітру. Життя після смерті». Фото Валентини САМЧЕНКО.

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України
Газета «Україна молода»
Під патронатом Київської міської державної адміністрації

■ ФАНТАСТИКА

Карти Таро:

між літературою і футурологією

Костянтин РОДИК

Кілька років тому промайнула інформація про зарубіжне дослідження читачів наукової фантастики: поціновувачі НФ виявилися більш сприйнятливими для ухвалення складних рішень; вони зазвичай керуються раціональними, а не емоційними даними, а відтак конкретніше уявляють перспективу й тому вище піднімаються соціальними ліфтами. Коротше, читання фантастики — ефективний тренінг для звивин.

Одна з найяскравіших фішок НФ — ігри з Часом, його петляннями, з його «характером» наперсточника, що завжди пошиває в дурні занадто довірливих, «нас, нормів», — як сказав би класик жанру Філіп К. Дік. В романі «Убік» він доводить стосунки людини з Часом до іманентного, як зазначили б філософи, абсурду: «Для певності він поглянув на наручний годинник. Той, схоже, зупинився» (К.: Комубук, 2018).

«Убік» (приблизне значення назви — «повсюдність») — один із ключових романів американського письменника (роки життя 1928—1982). Авжеж, про ілюзорну повсюдність Часу, яка впливає на цілком реальний побут. Навіть якщо ви ставитеся до нього як до математичної абстракції. Тобто про те, що «реальність — це те, що не зникає навіть тоді, коли ви перестаєте в нього вірити». Один із головних персонажів — такий собі прототип Ілона Маска, який руйнує державну монополію на космос.

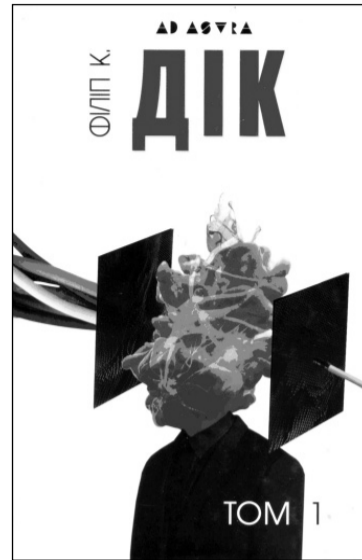
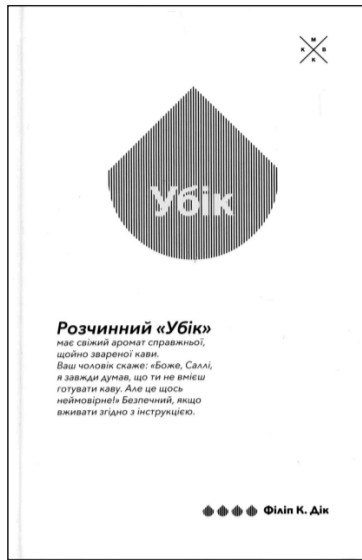
Формально «убік» — це препарат-антидепресант («я перейшла на «Убік» після того, як випробувала кілька слабких застарілих засобів підтримки реальності»). Хто і навіщо продукує «убік» — так і лишається загадкою. Є лише припущення: «Якась пустотлива сутність, яка насолоджується тим, що робить із нами». Точнісінько як у романі Стівена Кінга «Під куполом», що з'явився на пів століття пізніше. І там, і там головна авторська проблема в іншому: чому так блискавично швидко розпадається тканина демократії під впливом якоїсь інфекційної інвазії? От щойно вчора ви жили у стабільному світі, а вже сьогодні не можете опертися на жоден соціальний інститут. Ба більше: виникають хиMERні обставини, що їх раніше не можна було навіть припустити, як-от: «Вам відомо про нещодавню постанову Верховного Суду? Тепер чоловік може цілком законно вбити свою дружину, якщо доведе, що вона за жодних умов не погодилася би дати йому розлучення».

Це те, що я називаю сценарним реалізмом: тестування реалу віртуалом. Взагалі-то переважна більшість якісної фантастики — це саме література ідей. «Ідея була неймовірно зваблива», — читаємо у Діка. І тут мимоволі згадуєш Марксів «Маніфест комуністичної партії», що був, хоч як крути, неймовірно звабливою соціальною фантастикою. Масштаби «Убіку» незрівнянно скромніші, але прислухаймося до однієї реплі-

ки: «Після такого фіаско у нас немає друзів». Чи не є це діагнозом західної недовіри до України після фіаско у заграванні з комуністичною ідеєю?

Талановита фантастика — це такі собі карти Таро, якими провіщають майбутнє. Філіп К. Дік — талант першого ряду. Видавництво «Комубук» видало п'ять його романів (з 44 написаних) — мусимо чемно зняти капелюха перед завзяттям земляків. Але не тільки «Комубук» повертає нам те, що просто треба знати. Ще одне київське «Видавництво Жуланського» започаткувало «Повне зібрання короткої прози» Діка, вийшов перший том його ранніх оповідань. Так, це видавничка конкуренція за читача. І кожному стачити місця. Дік написав 121 оповідання, об'єднані за життя автора у 14 збірок. І тут постає питання: Філіп Дік є романістом чи новелістом? Гадаю, для літератури ідей головним є оприявлення смислів. Тому оповідання тут — концентрат. Роман — адаптація до «пересічного» читача. Маємо моментальне фото ідей в новелі, і МРТ феномену — у романі. Власне, чи не кожне оповідання в літературі ідей може бути розгорнуте до романного мейнстріму. Переконливий приклад — фільм Пола Верговена з Арнольдом Шварценеггером «Згадати все» (1990) — епічна екранізація оповідання Ф. Діка.

У післямові Н. Гриценко до першого тому оповідань читаємо: «Одкровення, що його переживає Нео, вперше дізнавшись про штучність Матриці і побачивши реальний світ, було лише відображенням того одкровення, що його Дік переживав увесь час». Це про безумовну першість Ф. Діка у всіх нинішніх кіноекспериментах із Часом. А це — про його талант передбачення. Приміром, у написаному на початку 1950-х оповіданні читаємо звичну фразу: «Я вам завідеофону». Це такий собі жульвернівський приклад моделювання технічного прогресу. Проте цей НФ-напрямок мало цікавить Філіпа Діка. Його пріоритети радше тяжіють до соціальної символіки Рея Бредбері. Діків «Спостерігач» напряму викорінюється з хрестоматійного Бредберієвого метелика, що став жертвою бездумного туриста до минулих часів — і це спричинило полюсартну зміну в сучасній політиці. Це така собі алегорія на виборчу безвідповідальність. У Діка — складніша комбінація: колісь затоптаний метелик регенується в агресивну зграю з потенцією пандемії. Це, вважай, провіщення виходу з коконів тих, кому не варто давати право

голосу — всіх тих виборців, що голосували за Зеленського, за Трампа, за брекзит.

У фантастиці важко відстежити авторство ідей. Мусимо орієнтуватися за найяскравішими презентаціями. До всього, в ідеологіях ніколи не було забагато ґрунтовних мисленевих новотворів. Тож нічого дивного в експлуатації відомих ідей у різних авторів. Ідеться не про повторювання, а про відмінну інтерпретацію. У Діка, до прикладу, неоднораз виникає інтерпретація філософії війни: «Війна була ідеальним інструментом відбору, ідеальним з погляду Дарвіна, Менделя та їм подібних. Без війни кількість нікому не потрібних неуків, невизованих ідіотів лише збільшується, примножується. Війна ж виконувала роль санітара, як шторми, землетруси чи повені, це природний спосіб ліквідації слабких». До виникнення артилерії — може, й так. Але йдеться, знов-таки, не про технічний прогрес, а про інфікування людських голів. І тема ця — нескінченна. Згадаймо найпам'ятніше за останні роки — «Інферно» Дена Брауна (2013).

Для Філіпа Діка війна — ментальна константа: «Щоб прорватися крізь мінне поле, треба обійти детонатор. Проте в цьому випадку детонатором є психічний стан складної розвиненої форми життя», — читаємо в оповіданні шістьдесятирічної давнини. І замислюємося сьогодні: що нам робити з «мінами» Донбасу? Здатність до соціальних візій — це топмодель політолога. Ось в оповіданні з промовистою назвою «Стабільність» читаємо: «Дисидентів знищили, радикалів кинули за ґрати... Всі, хто не міг утриматись на плаву, зникли». Ідеться не про більшовицьке потойбіччя, а про слабкі ланки розвинутої демократії. Тоді це ще було не аж так очевидно; Орвеллів роман «1984» лише щойно вийшов друком. Оповідання «Захисники» (1953) — ніби репортаж зі світу «1984». І знов-таки, вибагливіша конструкція: не просто переписування історії, а створення паралельної реальності. Власне, про роль пропаганди у гібридній війні. Також завважуємо тут спробу знайти утопічний вихід з антиутопії, — але вона відтермінована навіть у наших сучасних мізках: «Допоки людство подорослішає».

Оповідання «Містер Зореліт» (1953) — перше звертання Ф. Діка до форми розслідування, котра згодом стане його жанровою доміантою. Така собі

археологія свідомості вченого, який програє двобій створеному ним Голему. Тут ідеться про імплант-інверсію: не про наділення механізму штучним інтелектом, а про приєднання до мозку механіки. У Діка — дослідник зумів підключити до своїх звивин систему керування важким міжзоряним крейсером.

Об'єкт вийшов з-під контролю, як чорнобильський реактор. Решта учасників експерименту в розпачі через цілковиту втрачену контролю: «Вони були безпорадними, абсолютно безпорадними. За якусь частку секунди корабель позбавив людей сили і змусив їх, цілком беззахисних, покладатися на його милість. Це було неправильно, проти-природно... Що він задумав. Що ж ми створили! А на нього поклалися такі надії... Його треба знищити». Вам це не нагадує сьогоднішню апокаліптичну ситуацію з фейсбуком, як її описують Дж. Ланьє та Сінгер із Бруклінгом (див. «УМ» від 25 і 30 червня ц. р.)?

Якісну фантастику регулярно продукує ще одне столичне видавництво — BookChef. Рік тому, наприклад, там вийшло дві збірки оповідань іншого майстра НФ, Роберта Шеклі. А він — вельми співставний із Діком, хіба що не такий похмурий. Шеклі так само завзято грається з ідеями-символами. Оповідання «Заборонена зона» — це й інший ракурс «Пікніки на узбіччі» Стругацьких, і несподівана інтерпретація згаданого Кінгового роману «Під куполом». Звісно, коректніше говорити про експеримент Кінга, бо новела Шеклі з'явилася раніше, — але ж сама ідея древніша за них обох.

Так само важко визначити сюжетний пріоритет оповідання «Пастка на людей» — перше, що спадає на думку, це «Переслідуваний» того ж Кінга. Та водночас це й набагато старіша мальтузіанська ідея про «світ тісняви». А звідси вже рукою подати до також уже згаданого Брауна з його «Інферно», де вихідна теза практично тотожна експозиції «Забороненої зони»: «Наука й далі з непробачною легковажністю працювала над подовженням життя більшості людей».

Жульвернівських науково-технічних передбачень, певно, не оминути жодному фантастові. Приміром, в оповіданні «Необхідна річ» детально презентовано конфігуратор — така собі візія 3D-сканера майже за пів сторіччя до його реального виготовлення. Але Шеклі такими простими атракціонами цікавиться так само мало, як і Дік. Натомість політологічна алхімія — пристрасть обох. В «Останній зброї»

Шеклі аналізує симбіоз корупції і тероризму. Двоє, сказати б, «чорних археологів» знаходять ідеальну зброю зниклої цивілізації. Перший «думав лише про цю, яку уряд — байдуже, який — буде готовий заплатити за цю легендарну зброю». На це партнер, який ставить на тероризм, відповідає: «Треба бути цілковитим дурнем, щоби комусь це продало».

У Філіпа Діка є цікава фраза: «Щойно ентузіазм Ешвуда вичерпується, від нього майже нічого не лишається». Власне, це характеристика основного масиву НФ: заберіть ідею — і нічого не лишиться. Тільки фокуси з картами. А від Діка і Шеклі залишається... філософія. Хай там як претензійно це звучить. Коли ми читаємо у професійного філософа Гайдеггера про мову як дім буття, — то схиляємося і внемлемо. А хіба не заслуговує на таку само поштиву увагу теза Шеклі: «Мова — це Бог»?

Це з оповідання, що має промовисту назву «Побалакаємо», де у максимальному спресованому вигляді презентовано матрицю усіх гібридних воєн Росії: «Землянин, який законно має власність на чужій планеті, терміново потребує військової допомоги із Землі, щоб захистити себе, свій дім та свої законні засоби існування». Це оповідання — про політтехнолога, чия «робота полягала у легальному викраденні цієї планети у її мешканців, і для цього він мав досягнути сенсу їхньої мови». Реальні росіяни до цього не дозвучують — здатні лише на заміщення мови язиком. Вони тут неабияк просунулися, але вбити мову не спромоглися. А осягнути її сенс заважає слов'янсько-православна параноя. Сумнозвісна стаття Путіна про Україну — розписка у нездатності зрозуміти філософогему Шеклі: підкорити когось можна лише за умов розуміння «сенсу їхньої мови». Сенсу Іншого. Поки Московія відмовлятиме нам у цьому статусі — це наш шанс до ефективного спротиву. А з російськомовною інфекцією ми таки впораємося.

Зрештою, мове титулування Шеклі й Діка філософами — не епатажна забаганка. Вони й самі підсвідомо це розуміли. «Почувався ніби відокремленим від тіла чистим розумом, що плавав у повітрі», — читаємо у Шеклі. А Дік ще й рефлексує на Діогена: «Єдине заняття, яке має сенс, це сидіти та медитувати на свіжому повітрі».

**Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com**

Юлія КРУК

■ Є ПРОБЛЕМА

Поки зуби не посипались...

Щоб запобігти пародонтозу, важливо відмовитися від шкідливих звичок, дотримуватися здорового харчування і споживати більше натуральних продуктів

За даними лікарів, пародонтоз — одне з найпоширеніших стоматологічних захворювань у світі. Його підступність у тому, що багато людей навіть не підозрюють, що мають таку проблему. Це перешкоджає ефективному лікуванню. Недуга «неперебірлива щодо віку»: може спіткати і дітей, і молодь, і літніх людей. А коли вже звертаються по допомогу, то на тих стадіях недуги, коли зарадити ситуації важко. Пародонтоз небезпечний тим, що може призвести до цілковитої руйнації зубів. Аби попередити катастрофу, важливо уважно ставитися до власного здоров'я.

Коли камінь тисне на ясна...

Як пояснює лікар-стоматолог Олена Савченко, пародонтоз розвивається поступово. Починається все з гінгівіту — запалення ясен, що супроводжується набряком, почервонінням, кровоточивістю. Якщо не вживати заходів — з'являється пародонтит, а це третя клінічна стадія хвороби, коли людина втрачає зуби. Хвороба може розвиватися стрімко, однак найчастіше це повільний процес, який триває роками.

За словами пані Олени, спочатку людину турбує кровоточивість ясен і неприємні відчуття в ротовій порожнині. На жаль, хворий часто не звертає на це увагу, не йде до лікаря і не робить нічого, аби покращити ситуацію. Відтак хвороба розвивається далі. «Пацієнт звертає увагу на проблему, коли вже виникає рухомість зубів, починаються гнійні виділення, є значні косметичні дефекти, — пояснює лікар. — Але ці процеси вже незворотні: руйнується кісткова тканина, що утримує зуб. Хворобу можна зупинити на певній стадії, але кісткову тканину відновити вже не вдасться».

Лікарка звертає увагу на те, що початкова стадія недуги — гінгівіт — зворотна, коли пародонтоз іще можна вилікувати. «На цій стадії запальні процеси розвиваються лише в слизовій оболонці, немає деструкції кісткової тканини, — каже стоматолог. — Тому так важливо звернутися до фахівця саме на початковій стадії. При подальшому розвитку хвороби одна проблема поступово породжує іншу. Через порушення кісткової тканини ясна ніби «сідають», зменшуються, з'являється пародонтальна кишеня, утворюються зубні відкладення. Далі зубний камінь тисне на ясна, і вони

Регулярні профілактичні відвідування стоматолога допоможуть попередити серйозні захворювання порожнини рота.

Фото з сайту medtime43.net.

ще більше осідають. На жаль, мікроорганізми зубного каменю «допомагають» руйнувати кісткову тканину. І якщо не вживати заходів, у роті може не залишитися жодного зуба...»

Більше гризти, а не їсти переварене

Причин пародонтозу багато. За найпоширенішою версією, недугу породжують зубні відкладення та неналежна гігієна порожнини рота. Інша теорія називає причиною захворювання організму в цілому: це можуть бути і серцево-судинна патологія, і негаразди зі шлунково-кишковим трактом, і нервові та психічні проблеми. Серед причин також екологічний фактор та шкідливі звички. Впливає і спадковість. «Ще один фактор — порушення функції зубо-щелепної системи для пережовування їжі. Зуби повинні кусати, жувати, а сьогодні

ні ми їмо багато перетертого, розрихленого, подрібненого, і зуби не повністю виконують свою функцію, — зауважує лікарка. — Відтак виникає порушення процесів обміну та кровозабезпечення, які дають старт розвитку хвороб пародонта. Тож виходить, що для зубів корисніше згризти свіже яблуко чи морквину, ніж випити склянку фрешу».

Важливо дотримуватися гігієни ротової порожнини. «Чистити зуби слід двічі на день після їди, щітку і зубну пасту обирайте індивідуально — за порадою саме вашого лікаря. Важливо правильно чистити зуби — рухами, що нагадують «вимітання». Процедура має тривати не менше трьох хвилин. Використовуйте також зубну нитку і засіб для полоскання — аби точно позбутися всіх решток їжі, — каже Олена Савченко. — Відмовтеся від шкідливих звичок, дотримуй-

■ ВАЖЛИВО

Без допомоги фахівця боротися із захворюваннями пародонта неможливо. На стадії гінгівіту стоматологи призначають медикаментозне лікування, яке знімає запалення. Терапія на інших стадіях має бути комплексною. Окрім медикаментозного лікування, зарадити можуть хірургічне втручання, спеціальні ортопедичні заходи. «Головне завдання лікаря — зупинити процеси розвитку хвороби, зняти всі симптоми, — пояснює Олена Савченко. — Однак відновити цілісність кісткової тканини, якщо вона вже пошкоджена, на жаль, неможливо. Цю проблему не вирішити жодним способом: ні терапевтичним, ні хірургічним, ні будь-яким іншим. Щоправда, вчені вже мають деякі напрацювання, але поки що це тільки теорія...»

теся здорового харчування, споживайте більше свіжих натуральних продуктів. Раз на пів року ходіть до стоматолога на профілактичні огляди. Це дозволить виявити патологію на ранній стадії, коли її процес ще зворотний».

Початковими ознаками пародонтозу є кровоточивість ясен (при чищенні зубів, відкушуванні їжі), зубні відкладення, які призводять до дискомфорту в порожнині рота, неприємного запаху, неприємних відчуттів, свербіж. Якщо помітили хоча б один із таких симптомів — звертайтеся до лікаря. «Не треба казати, що це дрібниці, бо вони можуть спровокувати серйозні зміни. На другій стадії зубні відкладення проникають під ясна, змінюється їх колір, біля зуба часто з'являється чорний обідок, стає помітним естетичний дефект. Також при жуванні твердої їжі виникає біль і рухомість зубів, — наголошує лікар. — А ось третя стадія — критична. Тоді людина не тільки пальцями, а і язиком відчуває рухомість зубів, не може жувати — відчуття болю і дискомфорту дуже дошкульні. Ця стадія призводить до випадіння зубів».

■ ВИХІД Є!

«Гіпертонія білого халата»

Чому виникає страх перед лікарями і як зарадити проблемі

Леся ХОРОЛЬСЬКА

Ви чули про таку проблему, як страх перед лікарями? Науковою мовою це називається ятрофобія. І ця проблема досить поширена. Існує навіть такий термін, як «гіпертонія білого халата», коли під час медичного огляду у цілком здорової людини може раптом підвищитися артеріальний тиск. Чому так відбувається і як зарадити проблемі?

Причини страху перед медиками — різні. Хтось переживає, що буде боляче (відвідини стоматолога, болісні обстеження). Страх може ґрунтуватися на тому, що з'ясується «страшна правда» про стан здоров'я людини, що лікар озвучить «жахливий діагноз». У такому разі людина, як страус, ховає голову в пісок. Психологи називають таке явище магічним мисленням: «якщо я не знаю про проблему, значить, її немає». Останнім часом дедалі частіше розповідають «страшилки» про безвідповідальних лікарів, помилки людей в білих халатах,

які обернулися проблемами для здоров'я пацієнтів. Відповідно, ніхто не хоче пережити подібне. Тому й виникає страх перед кабінетом лікаря.

«Не завжди все зводиться до відчуття страху, — вважає Лариса Дяковська, лікар-психотерапевт. — Іноді людина зволікає з лікуванням просто тому, що не звикла турбуватися про себе. Причому зазвичай про інших людина турбується, а про себе — ні. А хтось просто безвідповідально ставиться до власного здоров'я».

Що ж робити, якщо докучає страх перед лікарями?

«Насамперед варто чесно зізнатися собі, що ви повинні сходити до лікаря (на те є підстави), але ви з цим візитом свідомо зволікаєте. Потім необхідно усвідомити, що станеться, якщо ви не підете до лікаря. Після цього важливо вголос промовити або написати все, чого ви побоюєтесь, — радить фахівець. — Якщо боїтеся болю, то намагайтеся дихати через рот (так зване холотропне дихання). Наше дихання — чутливий ін-

■ ДО РЕЧІ

У малюків часто виникає просте панічний страх перед «тютюєм у білому халаті». Якщо вдома є літня людина, до якої часто навідується лікар, дозвольте малюку бути присутнім під час огляду фахівця. Дитина має бачити, що після візиту лікаря бабуся чи дідусю стало краще, що дорослі поведуться спокійно, коли їм роблять укол тощо. Нехай дитина сама дасть ліки хворому і побуде в ролі лікаря. Можливо, малюку сподобається, він почне поважати лікарів і не боїтиметься візиту в поліклініку.

струмент: коли ми хвилюємося, воно частішає, стає нерівним, через що організм недоотримує кисень, а це тільки посилює тривожний стан».

Лариса Дяковська каже, що варто покликати на підмогу уяву, логіку і спогади. Спробуйте уявити, що ви не в кріслі стоматолога, а, скажімо, на пляжі, а звук зубної машинки — це лише звук від мотора катера, що плаває неподалік. Або

Щоб подолати страх перед лікарями, покличте на підмогу логіку і спогади. Фото з сайту vplate.net.

рахуйте: один кіт, два коти... Так ви подумки абстрагуєтесь від болю.

«Спробуйте подумки перенестися в той час, коли обстеження вже завершено, детально уявіть, що ви робите. Або просто відтворіть в уяві погожу літню днину — і думайте про неї», — каже лікарка.

Якщо на необхідність відвідати лікаря закриває очі близька людина, важливо усвідомити: рішення, йти чи не йти до лікаря, залежить тільки від неї. Намагаючись у будь-який спосіб відправити «несвідомого» до лікаря, ви берете відпові-

дальність за його здоров'я. Відтак він візьме на себе роль дитини, що безвідповідально чинить спротив, а ви псуватимете свої нерви. Найкращим варіантом поведінки в такій ситуації буде висловити свою точку зору про необхідність лікування і дати людині спокій.

Однак бувають ситуації, коли страх перед лікарями настільки виражений, що буквально паралізує волю. Тоді виникає потреба у допомозі фахівця. Психотерапевт допоможе виявити приховані проблеми, які проявляються саме в такому типі страху — ятрофобії.

Олексій ПАВЛИШ

Після провального тижня у Лізі чемпіонів (поразки без особливих шансів від «Барси» і «Реала» та невеликі шанси на євровесну) «Динамо» і «Шахтар» зігнали злість в УПЛ на претендентах на «бронзу» — постраждали «Дніпро-1» та «Ворскла» відповідно.

Проте і ці перемоги далися українським грандам непросто. Наставник киян Мірча Луческу вдався до ротації: замість основного вінгера Карлоса де Пени у старті вийшов бразильський новачок Вітінью, а у центрі нападу вийшов венесуелець Ерік Рамірес, котрий напередодні дебютував у ЛЧ. А Владислав Супряга, котрий провалив кілька останніх матчів, цього разу не потрапив навіть до заявки.

Утім результат «біло-синім» приніс не найближчий резерв, а перевірені бійці. Спочатку Віктор Циганков відзначився шедевром у стилі Андрія Ярмоленка, а потім «джокер» Луческу Денис Гармаш, який цього сезону грає нападника, закріпив перевагу киян та довів, що чутки про його повернення до лав збірної — безпідставні.

«Це була складна гра з хорошим суперником. Завжди непросто повертатися після ЛЧ до внутрішнього чемпіонату, але нам це вдалося. У першому таймі була рівна гра, навіть із перевагою «Дніпра-1». Ми мегушилися, забгато помилялись. Після розмови у роздягальні та заміни гра з нашого боку стала зовсім іншою. У цілому я задоволений матчем і результатом», — сказав румунський наставник киян.

Похвалив Луческу і Гармаша — фаворит погоджується, що Денис заслужив на виклик до національної збірної.

«Окреме дякую і вітання Гармашу, який показує справжній динамівський характер. Він завжди виходить і забиває, сильно допомагаючи команді. Гармаш у збірну — чому ні? Він заслужив це», — сказав тренер киян.

Донецький «Шахтар» намагається не відставати від свого принципового суперника, не без проблем обігравши «Ворсклу». Полтавчани раз по раз у контратаках турбували захист «гірників», але відзначитись не зуміли. Ключовим моментом матчу стало вилучення лідера атак ворсклян Олів'є Тілла після необов'язкового фола — підопічні

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Слабка втіха

«Динамо» і «Шахтар» відірвались від конкурентів, а «Маріуполь» — на дні

«Динамо» на класі переграло «Дніпро-1». Фото з офіційного сайту «Динамо».

де Дзербі «на класі» забивали два м'ячі.

«На початку матчу нам дійсно створили труднощі. Однак до вилучення у нас вже було кілька шансів забити, і далі було видно наш прогрес. Звичайно, після червоної картки нам стало легше. Грати 11 проти 10 — це не те ж саме, що 11 на 11», — визнав італійський наставник донецчан.

У гарному настрої підходила до чергового поєдинку УПЛ луганська «Зоря», котра минулого четверга нарешті здобула перемогу — першу для українських клубів у цьому євросезоні. Як і в Болгарії проти місцевого «ЦСКА» (1:0), так у домашній зустрічі проти «Колоса» героєм «біло-чорних» став іранський нападник Аллах'яр Саялманеш. Його гол

у ворота «Софії», до речі, фінішував другим у голосуванні за кращий результативний удар тижня у Лізі Конференцій.

Стабільно останнім іде «Маріуполь»: азовці програли аж 10 матчів із 12. Перед поединком із «Вересом» у пресі з'явилась інформація, що наставнику «Маріуполя» Остапу Маркевичу дали дві гри на виправлення ситуації. Зустріч із командою з Рівного не принесла Маркевичу-молодшому очок, тому йому доведеться чіплятися за позитивний результат у двох поєдинках з «Динамо»: спочатку в рамках Кубка, а потім і в чемпіонаті.

Проблеми і в «Інгультя» з Петрового. Після того як підопічні Сергія Лав-

■ ТАБЛО

Прем'єр-ліга. 12-й тур. «Десна» — «Олександрія» — 1:1 (Безбородько, 35 — Третяков, 28), «Металіст-1925» — «Інгультя» — 4:0 (Батюшин, 44; Западня, 63; Марлісон, 66; Криський, 83), «Верес» — «Маріуполь» — 2:0 (М. Шестаков, 64, 80), «Ворскла» — «Шахтар» — 0:2 (Тете, 65; Соломон, 78), «Чорноморець» — «Львів» — 1:1 (Михайленко, 71 — Ернест, 77), «Рух» — «Минай» — 2:2 (Альваренга, 48; Климчук, 72 — Ахмедзаде, 13; Білоног, 67), «Динамо» — «Дніпро-1» — 2:0 (Циганков, 50; Гармаш, 75), «Зоря» — «Колос» — 1:0 (Аллах'яр, 38).

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	12	10	2	0	31-3	32
2. «Шахтар»	12	9	2	1	31-6	29
3. «Ворскла»	12	7	3	2	21-10	24
4. «Зоря»	12	7	2	3	24-15	23
5. «Дніпро-1»	12	7	1	4	16-14	22
6. «Олександрія»	12	5	4	3	12-10	19
7. «Металіст-1925»	12	6	1	5	15-14	19
8. «Верес»	12	5	3	4	12-12	18
9. «Десна»	12	5	3	4	14-17	18
10. «Рух»	11	3	3	5	10-14	12
11. «Колос»	11	3	2	6	7-17	11
12. «Минай»	11	1	5	5	8-14	8
13. «Інгультя»	11	2	2	7	9-22	8
14. «Львів»	12	1	4	7	8-20	7
15. «Чорноморець»	12	1	4	7	12-16	7
16. «Маріуполь»	12	1	1	10	13-29	4

Бомбардир: Циганков («Динамо») — 9.

риненка сенсаційно відібрали очки у чинного чемпіона, вони змогли виграти лише два матчі із семи, а в останніх п'яти поєдинках набрали лише один бал. Апофеозом кризи стала розгромна поразка від новачка ліги «Металіст-1925».

«Мені б теж хотілося отримати відповідь на питання: «Що відбувається з «Інгультцем»?». Що сталося, вже змінити не можемо. Потрібно розібратися всередині колективу. Думаю, найближчим часом зробимо роботу над помилками і будемо рухатися далі. Нічого більше не залишається, як тільки більше працювати і готуватися до наступних матчів», — не приховує розпачу коуч «Інгультя».

А президент клубу Олександр Поворознюк, схоже, готовий до радикальних кроків. За його словами, тренер і далі буде працювати, а 80% складу команди можуть змінити. ■

Григорій ХАТА

У першому зіграному після свого відродження національному чемпіонаті київський «Сокіл» посів високе друге місце і разом з володарем «золота» — «Донбасом» — отримав право виступити на єврокубковій арені. Якщо найсильнішому колективу країни дісталось прем'єрне запрошення до Ліги чемпіонів, то віцечемпіону України випала нагода після 11-річної перерви знову спробувати свої сили в Континентальному Кубку.

Своє повторне знайомство з ХК «Сокіл» розпочав на другому етапі турніру, де в суперництві з естонським «Тарту», латвійським «Олімпом» та угорським «Ференцварошем» боровся за єдину перепустку до третього раунду. І, попри статус дебютанта, був досить близьким до виграшу групи. На фініші одноколого мінітурніру, котрий проходив у Будапешті, підопічні Олега Шафаренка набрали рівну кількість очок з ще двома колективами й лише через гірші додаткові показники посіли в квартеті друге місце.

Формально до третього раунду турніру київський клуб не пустив «Ференцварош», котрий за дві хвилини до завершення основного часу поєдинку з «Олімпом» не втримав потрібного для «Сокола» результату. Але, по суті, вирішальним у турнірному плані для команди Шафаренка став її стартовий матч у Будапешті, в якому «соколята» несподівано поступилися латвійському клубу — 1:4.

Провал у другому періоді того протистояння, коли київські хокеїсти дозволили супернику тричі відзначитися в своїх воротах, не залишив їм шансів

■ ХОКЕЙ

Період для ознайомлення

Чемпіон та віцечемпіон України завершили свої виступи на хокейній євроарені

на стартовий успіх. Далі ж потрібно було щосили виправляти ситуацію, й хлопці Шафаренка у наступних двох поєдинках показала доволі пристойний хокей, впевнено перегравши по черзі «Ференцварош» (4:1) та «Тарту» (9:4).

Щоправда, голева феєрія в поєдинку з естонським клубом виявилася мало потрібною, адже в підрахунок додаткових показників дев'ять закинутих шайб не мали принципового значення. Оскільки аутсайдер «Тарту» опинився поза процедурою розподілу призових місць, рахувати довелося шайби, закинуті в очні протистояння між «Олімпом», «Соколом» та «Ференцварошем». У підсумку вийшло, що різниця закинутих та пропущених шайб у латвійській команді складала «+1», київської — «0», угорської «-1».

Відтак перепустку до наступного раунду дісталася «олімпійцям» із Риги. «Соколи» ж можуть привітати себе з гідним поверненням на євроарену й продовжити боротьбу в національному чемпіонаті за право знову змагатися на міжнародному рівні.

До слова, «Донбас» свої виступи в Лізі чемпіонів також завершив. У заключному поєдинку групового етапу донецький клуб завдав першої поразки найсильнішій команді «пульки» — австрійському «Клагенфурту» — про-

Ні «Донбас», ні «Сокіл» не змогли подолати групові етапи своїх єврокубкових турнірів. Фото з сайту ХК «Донбас».

те піднятися на прохідне друге місце в квартеті не зміг. «Для першого разу — непогано», так підсумував прем'єрний виступ «Донбасу» в ЛЧ його білоруський наставник Павло Микульчик.

Водночас власник клубу Борис Колесников заявив, що вже зробив необхідні висновки і з нетерпінням чекає повернення «Донбасу» в Лігу чемпіонів. ■

■ НА РУШНИЧОК

Мільйон червоних руж

Кортні Кардаш'ян заручилася на пляжі

Дара ГАВАРРА

Сімейка Кардаш'ян продовжує дивувати й створювати хайп довкола своїх персон. Так, нещодавно старша із сестер — 42-річна Кортні — виклала в інстаграмі професійні фото, на яких зображені її романтичні заручини з рокмузикантом із групи Blink-182 45-річним Тревісом Баркером. Пляж біля готелю Rosewood Miramar Beach у Монтесіто, що в Каліфорнії, був буквально встелений червоними трояндами (власне, квіти кохання були викладені у формі серця, а в центрі з них було утворено композицію з ініціалів Кортні та Тревіса — КТ), поміж яких горіли високі білі свічки. Наречений подарував своїй обраниці перстень з величезним до непристойності (як сказав би Рет Батлер із «Віднесених вітром») діамантом у 6 каратів.

Сумнівно, щоб Тревіс коли-небудь чув пісню Раймонда Паулса «Мільйон

альх роз» чи чув зворушливу історію про бідного грузинського художника Ніко Піросмані, який подарував таку неймовірну кількість квітів своїй коханій — французькій актрисі Маргариті де Севр, чому й присвячена згадка на пісню. Проте вчинок музиканта не менш романтичний, хоча й не такий затратний для нього в порівнянні з грузинським митцем.

Тревіс був уже двічі одружений, у нього є двоє дітей від другого шлюбу. А от Кортні хоча й була у стосунках, у яких народила трьох дітей, проте офіційно дружиною так і не стала. З Баркером вона зустрічається менше року, проте всі знайомі та друзі в один голос запевняють, що вони дуже пасують одне одному. Кортні навіть як справжня дівчина рокера почала носити шкіряну косуху, тож модельєри тепер сперечаються, у якому ж стилі буде її весільне плаття. ■

Кортні Кардаш'ян.

■ У СВІТІ ТВАРИН

За все заплачено!

Гостю на весіллі довелося доплатити... за кусень торта

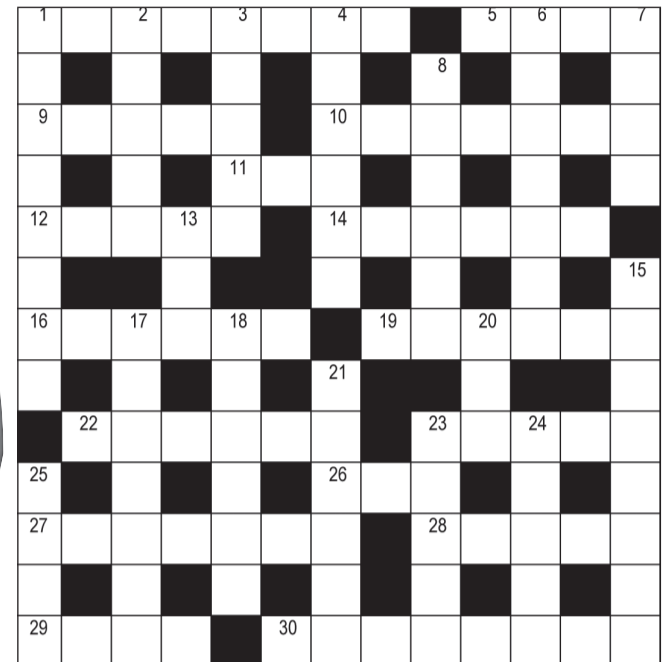
Варка ВОНСОВИЧ

Усім відомо, що домовлятися потрібно на березі, тобто перед початком справи чи якогось заходу. Ось і британська пара, вирішивши одружитися, запросила гостей на своє весілля з умовою, що кожен внесе свою частку за пригощення. І навіть виставили рахунок за бенкет із точністю до копійки, тобто до пенса — 3,66 фунта. Герой нашої оповідки, як і всі запрошені, також вніс означену суму, тож веселився і пригощався, як кажуть, на всі гроші. Яким же було його здивування, коли молодята через кілька днів виставили йому додатковий рахунок. Виявляється, вони, переглядаючи відео з камер спостереження, помітили, що «нахаба» з'їв «добавку» до весільного торта, і тому запропонували оплатити шматок торта, який він з'їв «поза програмою», тобто

перерахувати їм ще 3,66 фунта стерлінгів.

Дивна арифметика виходить: уся забава разом із закусками коштувала 3,66 і стільки ж коштував додатковий кусень торта. Гість виявився не в тім'я битий, тож виставив суть справи і претензії молодят у соцмережі. У коментарях більшість читачів обурилася несправедливими вимогами, хоча дехто й зауважив, що, мовляв, не можеш оплатити шматок торта — не їж зайвого.

А молодят хотілося б розрадити: це ви ще не бачили порожніх конвертів з нібито подарунком від родичів чи друзів, які спокійненько пиля-гуляли на вашому весіллі. Як кажуть, що не край — то свій звичай. ■

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №96

По горизонталі:

1. Вишуканий італійський десерт, назва якого перекладається як «підніми мене вгору». 5. Зброя середньовічного лицаря. 9. Фактор групи крові, який може бути позитивним або негативним. 10. Повернення хвороби після періоду одужання чи ремісії. 11. Влада Золотої Орди над Руссю або ярмо. 12. Третє за кількістю населення місто Туреччини. 14. Тонкий папір із напильням, яким перекладають аркуші паперу при друкуванні для отримання копій. 16. Легендарний давньоруський коваль, який начебто лишив своє ім'я на знайденому мечі. 19. Герой роману Віктора Гюго «Знедолені», хлопчик, що загинув на барикадах. 22. Малюнок у храмі, зроблений по сирій шукатурці. 23. Кримськотатарський кисломолочний напій. 26. «Ой у полі ярю пшениці золотистий лан. Розпочали стрільці січові з ворогами...» (стрілецька пісня). 27. Самець дикої качки. 28. Різновид яйця. 29. Подорож по-французьки. 30. Шахтарське місто на Донеччині, окуповане росіянами та бойовиками.

По вертикалі:

1. Вид діяльності, який штовхає рекламу. 2. Справжнє прізвище фаворита імператриці Єлизавети Петрівни, чий брат став гетьманом. 3. Шанобливе звернення, з яким до Воланда звертав його почт. 4. Сильний гарячий вітер у Південній Європі

та Передній Азії, що дме з пустель Північної Африки й Аравії. 6. Доглянуті нігті на ногах. 7. Нічна птаха. 8. Одна з двох гір з давньогрецької міфології, які сходилися і розходилися в морі. 13. Ім'я одного з популярних українських естрадних співаків. 15. Зернятко, на яке перетворився головний герой казки «Ох», заховавшись під спідницею царівни. 17. Столичний район. 18. Пристрій для підсмажування хрустких хлібців. 20. Містична повість Миколи Гоголя. 21. Шанобливе звернення козаків до отамана. 23. «Наша ця неволя між байдужих свідач закінчилась вночі серед літа. ... сніжнокрилий зняв останню печать і ледь чутно сказав: «Треба вийти» (Кость Москалець). 24. Частина вбрання, яка закриває руку. 25. Колесо для пасової або канатної передачі руху. ■

Кросворд №94 від 19—20 жовтня

■ ПОГОДА

27 жовтня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер південно-західний, 5-10 м/с. Температура вночі 0...+2, удень +11...+13.

Миргород: без опадів. Уночі 0...-2, удень +10...+12.
Вінниця: без опадів. Уночі -1...+1, удень +10...+12.

Одеса: без опадів. Уночі +4...+6, удень +12...+14.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, без опадів. **Трускавець:** уночі +1...+3, удень +10...+12. **Моршин:** уночі 0...+2, удень +11...+13.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

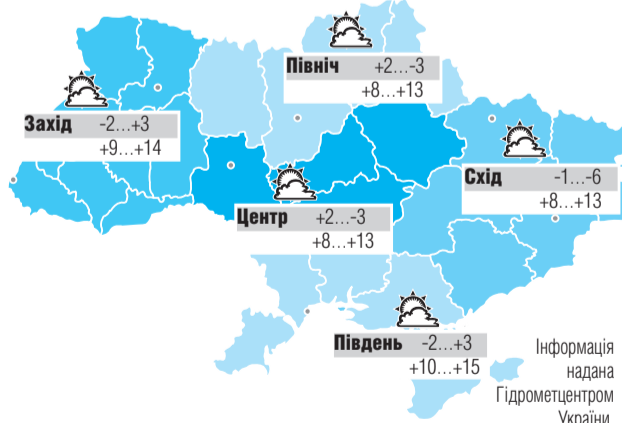
дощ

сніг

дощ, гроза

■ ПРИКОЛИ

Пізно вночі у квартиру, де лунає гучна музика і чути танці, стукає сусід:
— Іване Петровичу, ви мені магнітофон не позичите?
— Ви що, теж хочете потанцювати?

— Ні, я хочу поспати.

— Офіціанте, ваш шніцель на смак нагадує старі домашні капці, натерті цибулею.

— Боже, що вам доводилося їсти у вашому житті.

— Чоловіче, в банк не можна заходити оголеним.
— Так я тільки за іпотеку заплавити.

Фотограф — фотографу:
— У тебе на знімках немає жодної людини із заплученими очима. Як тобі таке вдається?
— Коли я наставляю на клієнтів об'єктив, то несподівано викрикую: «Кожен знімок коштує сто баксів!»

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009096 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 483—484 Верстка та виготовлення фотографій — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить у вівторок—середа (спарений номер) і п'ятницю, двічі на тиждень Тираж 86734